ОВИД
HORIZONTE

УКРАЇНСЬКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАСОПИС
REVISTA UKRANIANA ILUSTRADA

Correo Argentino — Sucursal 6 (Flores)

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 4489

TARIFA REDUCIDA
Conseción Nº 4155

Título de Propiedad Intelectual 339.852
Suscripción:
Semestral $ 8.— Anual $ 15.—
Dirección y Administración
EDITORIAL M. DENYSIUK
Curapaligüe 790 T. E. 66-3612
Buenos Aires Rep. Argentina

№ 5. (22). Травень — Mayo de 1951. Año III.

ЗМІСТ: Д-р Б. Галиняк — Право територіяльної незайманности, чи право існування; Л. Форостівський — Як большевики руйнували Київ (з циклю "Київ під ворожими окупаціями); М. Орлюк — З нотатником по Ірляндії (репортаж); Ю. Тис — Україна героїчна; Яр Славутич — Василь Бобинський; А. Рибчук — Микола Лисенко; Князь Ернест Баранжер — Світова Академія Вчених і Мистців; Проф. Д-р З. Кузеля — Допомога "КоДУС-у"; Мистецька виставка в Бразілії; Український Інформативно - Видавничий Інститут в Аргентині; Загальні Збори Спілки Українських Науковців, Літераторів і Мистців в Аргентині; Бібліографія. Ш

Д-р Б. Галиняк

Право територіяльної незайманности, чи право існування?

Коли, при кінці січня цього року, державний підсекретар Злучених Держав заявив, що Америка ставиться приязно до російського народу і запевнює йому ненарушимість території, ця подія стрінула слабий, на диво слабий, відгук в українській пресі. Правда, заяви північно - американських політиків не завжди треба брати поважно, бо великі люди з Вашингтону люблять говорити багато і різно. Трапляється, що того самого дня міністр А. запевнює спільноту у воєнно - промисловій перевазі Америки (щоб протидіяти панікерським настроям); а генерал Б. переконує, що перевага по большевицькому боці (щоб видобути від Конгресу більші воєнні кредити). На жаль, коли йде про ставлення до України, американські виступи (до речі, не надто часті і не надто безпосередні) йдуть по одній лінії; на жаль, не можемо зацитувати жодної заяви з боку відповідальних чинників, яка запевнювала б самостійність Україні. Стассен — якого промову так уважно занотувала українська преса — людина визначна, але це не речник державного департаменту.

Тому слаба українська реакція на січневу заяву є прикрим симптомом притуплення національного самозбережного інстинкту. Бо ж той інстинкт наказує уважно слідкувати за небезпеками для нашої справи та пильно шукати оборонних засобів, устійнюючи причини дотеперішніх невдач. Свідомі завдання, яке в сьогоднішній ситуації припадає українській пресі, хочемо забрати — не перший раз — голос в цій преважній справі. А що міжнародні події та ситуації є звичайно висліком багатьох чинників, вважаємо найдоцільнішою аналітичну методу. Розглянемо на цьому місці одну з причин наших зовнішньополітичних невдач. Перше, наша аргументація однобічна та мало переконлива для тих, що рішатимуть про майбутнє европейського Сходу.

. . . . . .

Українсько - російські змагання на міжнародній арені — за те, чи після розвалу СССР Україна має бути самостійною державою, чи частиною російської федерації — скидається скоріше на два рівнобіжні монологи, ніж на діялог. Одна й друга сторона повторює свої аргументи, не піддаючи основній критичній аналізі аргументів противника.

Українці покликуються на засаду самовизначення народів. Є це норма **моральна,** природноправна, хоч дехто вважає, що 14 Вільсонівських пунктів та Атлянтійська Хартія включили її в систему обов'язуючих норм позитивного міжнароднього права. Москалі протиставлять українському самостійництву **позитивноправну** норму незайманности державної території. Російське становище основане на таких премісах: 1) Україна є частиною СССР себто російської держави: тим самим усамостійнення України було б нарушенням російської державної території, кривдою для російського народу; 2) На таку кривду російський нарід не заслужив, бо він не є носієм зла і винуватцем, а лише одною з жертв большевизму.

До найновіших часів, російська еміграція залюбки оспорювала українську аргументацію, намагаючися доказати, що українці не мають підстави покликуватись на засаду самовизначення народів, бо більша частина українців вважає себе частиною російського народу і бажає залишитися в російській державі; що українське самостійництво, штучно викликане німецькими й австрійськими інтригами, обстоює лише одна сепаратистична партія "петлюрівців", або лиш одна регіональна група — галичани.

Таку тезу можна було підтримувати, як довго український нарід репрезентувала на Заході малочисленна еміграція з 1919 — 20 рр., зложена головно з політичних діячів та військових старшин. Та годі обстоювати її сьогодні, коли масова еміграція 1943 — 44 років, зложена з усіх верств українського народу, дає чужинецькому обсерваторові вірний образ української публічної опінії. Як відомо, всі діючі на еміграції українські політичні партії (а їх є, на жаль, аж надто багато) безкомпромісово домагаються самостійности для України. Росіянам не пощастило викликати серед українців федералістичної течії, склеїти якусь федералістичну групу. Тому до "репрезентування" українського народу у своїх імпрезах, мусить Керенський вживати нікому невідомих анонімів, яких сама національна приналежність сумнівна (напр. т. зв. український журналіст Ігор Керші, що минулого року промовляв "в імени українців", на мітінгу Коммон Коз-у). Тому росіяни тепер неохоче полемізують з українцями на тему про самовизначення народів, зосереджуючи всю увагу на моменті незайманности російської державної території.

З двох преміс, на яких основане російське становище, українці оспорюють лише другу — себто морально-політичну тезу невідповідальности російського народу за большевизм. Українська контртеза, основно розроблена і широко розпропагована, принялася в колах політичної еміграції з-поза "залізної заслони". Резерву з боку деяких слов'янських, русофільських по традиції, народів уже переломано; сьогодні майже у всіх міжнаціональних публікаціях східно- й середущоевропейської еміграції та в резолюціях її конгресів і з'їздів, справу називають по імени та большевизм трактують як одну з форм російського імперіялізму.

Зате в українській пресі й політичній літературі та в українських офіційних публікаціях не бачимо оспорювання другої російської тези — **позитивноправної:** про право російського народу до України, як до частини російської державної території. Невже ця теза така сильна, що важко її оспорювати? Оце питання є темою нашої статті.

В очах пересічного американця чи західнього европейця, схема найновішої історії Східної Европи виглядає приблизно так:

Після революції, Росія, перебудовуючи свій господарсько - політичний устрій, змінила також свою назву — з "російської імперії" на "СССР". Союзні республіки — це лиш звичайні адміністративні округи російської держави, створені рішенням російської совєтської центральної влади — себто єдиною їхньою основою є російське внутрішнє право.

Такий погляд оправданий, але лиш частинно. Оправданий у відношенні до Молдавської чи Казахської совєтської республіки, фальшивий у відношенні до Української чи Грузинської.

(Закінчення на 2-ій стор.)

ПРАВО ТЕРИТОРІЯЛЬНОЇ НЕЗАЙМАННОСТИ, ЧИ ПРАВО ІСНУВАННЯ?

(Закінчення з 1-ої стор.)

Справа в тому, що між сьогоднішніми членами СССР можна вирізнити дві категорії республік — підбиті та створені. Створені — це держави, викроєні постановою центральної влади СССР з території існуючих совєтських республік — а саме молдавська республіка з території української, фіно-карельська та середньоазійські (узбекська, туркменська, таджикська, кіргізька і казахська) з території російської.

Навпаки, інші совєтські республіки заки стали членами СССР, існували як самостійні демократичні держави. Совєтський устрій введено в російській демократичній республіці шляхом внутрішньої революції (т. зв. октябрська революція, в листопаді 1917), в інших республіках накинено його силоміць, шляхом інтервенції совєтської Росії. Та російська інтервенція мала вид "мирної" пресії з загрозою збройної інвазії (1920 проти Вірменії, 1940 проти Литви, Латвії та Естонії), збройного нападу (на Азербайджан 1920 р.) та війни проти України (яка тривала 2 роки — від кінця 1918 до кінця 1920) і Грузії (весною 1921).

Накинувши тим державам совєтський устрій та комуністичний господарський лад, совєтська Росія не анектувала їх, лиш піддала вповні своєму впливові, насаджуючи уряди з своїх людей та контролюючи їх. Підбиті Росією держави продовжували з початку своє існування як формально зовсім окремі члени міждержавної спільноти, з повною міжнародньою особовістю — як сателіти совєтської Росії. Щойно 1923 р. об'єднались вони в СССР, передаючи союзній владі поважну частину своїх компетенцій, але зберігаючи право кожночасно виступити з СССР та відзискуючи в 1944 р. користування міжнародньою особовістю. Подібно як сьогоднішні совєтські сателіти, ці республіки вповні **поневолені Росією, але не анектовані.**

Україна в подібному становищі як Польща. Чехословаччина, Румунія, Мадярщина, Болгарія. Україна — вчорашній сателіт (до 1923 р.) — Польща це завтрішній член СССР ("17 совєтська республіка"). Різниця між обома в стадії совєтизації, у ступні та у формі — не в суті— все одно, чи порівняємо обидві жертви російського імперіялізму на площині правних конструкцій, чи політичної дійсности.

І в українських і в польських школах вивчають обов'язково російську мову — мову панівного народу: і в Києві і у Варшаві найкращі вулиці названі іменем Сталіна, і українські і польські вояки присягають на вірність "батькові народів", і українське і польське хліборобство підлане обов'язковій колективізації, і український і польський представник в Об'єднаних Націях механічно підносять руку при голосуваннях, вслід за російським. Що маршал Рокосовський має на шапці білого орла, а його київський товариш — п'ятикутню зірку; що союзні закони обов'язують на Україні автоматично, а в Польщі у формі польських законів; що в українському найвищому совєті є лиш комуністи й безпартійні, а в польському соймі існують, для декорації, ще й інші партії; що Україна має лиш представника в Об'єднаних Націях, а Польща також амбасадорів і послів — це все лиш формальні різниці, різниці ступневі. Суттєве те, що обидві країни цілком підпорядковані волі чужого центру та що не можуть звільнитися від тої залежности, хіба революційним шляхом. І Польща має право зірвати договори з СССР, і Україна має **право** виповісти договір з 30. 12. 1922, виступаючи власновільно з СССР — але ні одна ні друга не мають **змоги** того зробити, бо обидві цілком опановані російською поліційною і збройною силою та партійним і адміністративним апаратом. Обидві цілком поневолені Росією, але ні одна ні друга не анектовані.

Претенсії російської еміграції до України обосновані в такому самому ступні як до Польщі, чи Мадярщини. Сьогоднішній західний російський кордон в політичному розумінні — це "залізна заслона", в правному розумінні — це західня границя російської федеративної соціялістичної совєтської республіки, але в ніякому разі не західний кордон СССР. Цей останній — це лиш внутрішня лінія розмежування між двома системами російського володіння над підбитими державами. Сприяти усамостійненню України це так само як сприяти усамостійненню Польщі: це можна вважати правно як інтервенцію в українські чи польські справи (як сприяння чинникам, що поборюють теперішні "легальні" правління); політично — як нарушення політики "апізменту", як інтервенцію в російську сферу інтересів. Але замахом на територіяльну незайманність російської держави було б хіба посилювання відосередніх течій на території російської совєтської республіки.

Росіяни не можуть посилатися, у відношенні до України, на міжнародньо - правну норму територіяльної незайманности, бо Україна не є від 1917 р. частиною російської державної території. Зате українці можуть протиставити російським зазіханням на Україну іншу норму позитивного міжнароднього права: засаду пошани існування держав, яка належить, побіч засади територіяльної незайманности, до т. зв. основних прав держав. Договір з 30. 12. 1922 р. запевнює Україні, як це ми згадали, право виступити з СССР, теперішня конституція СССР повторює ту постанову — при чому ані договір ані конституція не передбачують форм тої сецесії. Тим самим усамостійнення України, у висліді революції чи міжнародньої війни, буде, з правного погляду, не створенням нової держави, а усамостійненням існуючої. Та остання, як член Об'єднаних Націй та сигнатар міжнародніх договорів, є міжнародньоправною особою, подібно як кожний совєтський сателіт. Як підмет міжнароднього права, користується Україна також правом пошани існування з боку всіх інших членів міжнародньої спільноти. Всяка спроба з боку майбутнього російського демократичного правління підкорити Україну насильно своїй владі, була б замахом на існування держави — таким самим як італійський напад на Абісинію чи німецький на Польщу; всяке потурання російським аспіраціям в тому напрямі було б співвиною у важкому міжнародньому проступку.

Вважати усамостійнення України "кривдою для російського народу" — значить те саме, що признати майбутньому російському демократичному правлінню право назначити нового варшавського генерал - губернатора на місце Рокосовського. Державний муж, який це зробив би, поставив би себе нарівні з Гітлером та з Мусоліні, які в 1938 і 1939 рр. визнали мадярські домагання до Карпатської України та до частини Словаччини.

З УКРАЇНІКИ В ЧУЖІЙ ПРЕСІ

АМЕРИКАНСЬКИЙ УЧЕНИЙ ПРО УКРАЇНСЬКІ ВИДАННЯ

Відомий знавець східно - слов'янських мов, професор Колюмбійського університету К. А. Меннінг, автор книги "Україніен Літератур" і перекладач творів Тараса Шевченка англійською мовою, в американському квартальнику "Бокс Аброад", що його видає "Юніверсіті оф Оклагома Пресс" за останні роки помістив багато рецензійних нотаток про українські видання. Так було коротко зреферовано "Енциклопедію українознавства", антологію української поезії "Гельб унд Бляв" (переклади німецькою мовою проф. В. Державина), "Модерну українську граматику" Ю. Луцького і Я. Рудницького, вибрані поезії "Кораблі" Богдана Кравцева, дві збірки поезій Яра Славутича "Спрага" і "Шпігель унд Ернойерунг" (переклади німецькою мовою проф. В. Державина) та інші видання. Останнє число цього квартальника (зима 1951) приносить дуже цінну рецензійну нотатку про "Модерну українську поезію", критичний огляд, написаний Яром Славутичем. Наводимо нотатку в перекладі: "Короткий, але вичерпний виклад про модерну українську поезію, написаний одним із передових поетів, що прибув, як переміщена особа, до Америки. Крім видатних характеристик авторів, у цьому критичному огляді є щедрі цитати для ілюстрації основних думок. Також уміщено коротке резюме англійською мовою"

"УКРАЇНСЬКА ВДЯЧНІСТЬ ШВЕДСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ СТУДЕНТСЬКОМУ СОЮЗОВІ".

"Заки я опущу Швецію, хотів би ще раз підкреслити ту вдячність, що її відчувають наші студенти до шведського національного студентського союзу за підтримку, яку він дав нам підчас міжнародньої студентської конференції в Стокгольмі і за ініціятиву зі шведської сторони, яка принесла практичні наслідки в нашу користь" — сказав Ігор Суховерський, делегат українського національного студентського союзу на міжнародній конференції в Стокгольмі кореспондентові "Свенска Дагбляджет".

"Свенска Дагблядет" від 24. 12. 1950, стор4.

Український студент, 23-літній Ігор Суховерський, що студіює літакобудування в Цюріху і був у Стокгольмі на міжнародній студентській конференції, має лише добрі слова про шведських студентів.

Як делегат українського студентського союзу (4 тисячі студентів, розкинених по цілому світі, з того 10 у Стокгольмі) хоче він підкреслити, що національний студентський союз Швеції є перша студентська організація, яка дійсно прямує до діла, коли йдеться про підтримку студентських союзів на чужині. Шведи висунули на конференції дві резолюції, яких метою було допомогти тим союзам. Ці резолюції було схвалено з надзвичайним ентузіязмом, зокрема американською, швайцарською, австрійською та бельгійською делегаціями. Шкода лише, що конференція не дала очікуваних наслідків. Це зумовлене тим, що з певної сторони була перефорсована резолюція, щоб ніякі постанови конференції не були зобов'язуючими.

"Стокгольмс Сіднінген" з 24. 12. 50 на ст. 5

Прес. Служба ЦЕСУС-у

Леонтій Форостівський

Всі права застережені (передрук дозволений лише за згодою автора і видавництва)

Як большевики руйнували Київ

З циклю матеріялів: "Київ під ворожою окупацією")

VI. НІМЕЦЬКІ ЗЛОЧИНИ У КИЄВІ:

1. Перший і найтяжчий — народовбивство. Зараз же після пожежі й вибухів на Хрещатику, коли німці опанували й припинили її поширення, ввечері 28 вересня появилися оповіщення, що всі жиди з цінними речами й зимовим одягом 29 вересня повинні з'явитися на площу біля Лук'янівської залізничної станції. Німці вчинили їм тотальний мord. Але, вже в перші дні, спочатку, як закладники по 50, 100, 200 й 300 осіб за раз, німці почали щоденно розстрілювати й українців. Потім масово стали шукати й нищити націоналістів, а большевицьке підпілля закидало німецького окупанта доносами на українців і, не знаючи мови, останні з Гестапо вже не поверталися. Весь технічний і слідчий апарат Гестапо й слідчої поліції був у руках большевицького підпілля й тільки, вже під кінець свого перебування у Києві, німці спромоглися від цих осіб позбавитися. Але українці понесли величезні людські втрати. Німецький окупант кількісно винищення українців зробив у розмірах більших, ніж жидів, з тою різницею, що українці винищувалися у віці 16 — 50 років, переважно чоловіки, а відсоток жіноцтва й престарілих осіб був дуже незначний, тоді як жертви жидівської частини населення складалися переважно зі стариків, жіноцтва й у великій кількости з дітей, бо активний чоловічий елемент постарався з Києва "евакуюватися".

2. Другий злочин — пограбування Києва й мешканців: з Києва вивезено всі музейні археологічні експонати Всеукраїнського Історичного Музею; одну з найкращих у світі колекцію перських керамік, малюнки голяндської й флямандської школи, цінні гобелени з Державного Музею; закрито й вивезено Антибольшевицький Музей, організований Управою міста; пограбовано й вивезено коштовне устаткування Вищих Шкіл, Лікарень, Наукових Установ, тощо; вивезено до Німеччини тролейбусні й трамвайні вагони; конфісковані й розграбовані всі Комісійні Крамниці й протягом всього часу свого перебування у Києві з нього забиралося й вивозилося: килими, музичні інструменти, меблі й інші речі, які тільки "попадали у вічі" окупантові.

3. Третій злочин — примусове вивезення на роботи в Німеччину переважно молоді й винищування голодом військовополонених.

4. Четвертий злочин: Справа з руїнами Києво - Печерської Лаври. Німці знали, що большевики, втікаючи з Києва, підмінували Успенський Собор Києво - Печерської Лаври. Навіть більше: всю територію Лаври німці взяли під свою охорону й нікого туди не впускали. В перших числах листопаду автор цієї статті особисто на Сінному базарі зняв большевицьку агітку, в якій містилися погрози на адресу Лаври й зазначалося, що там скоро вчиниться "розправа". Цю агітку тодішній Голова Управи міста п. Багазій негайно передав Військовій Німецькій владі, що в своїх руках тримала охорону й розграбовувала Лавру. Коли б була добра воля, німці мали час і змогу Успенський Собор розмінувати так, як зробили вони з іншими об'єктами. Очевидно, що такої доброї волі не було. Навпаки, як і в большевиків, було бажання у Києві винищити українські національні й церковні пам'ятки, щоб згодом у ньому не залишилося нічого українського. Розграбувавши все, що можна було, німці як не самі, то дали можливість большевицькому підпіллю Успенський Собор зірвати й Києво - Печерську Лавру в її значній частині перетворити у руїни, отже відповідальність за цей злочин український нарід покладає так на большевиків, як і на німців.

5. П'ятий злочин: Уже покидаючи Київ, німці 26 вересня 1943 року розпорядилися звільнити територію на віддаль 1 — 2 кілометра від Дніпра й на очах населення все майно вивезли, тотально пограбувавши киян.

За ці злочини гітлерівці дістали заслужену кару у Нюренберзі. Коли ж і де за свої злочини дістане кару кат-Сталін зі всією "артіллю опричників", що закріпачили й вимордовують далі українців?

VII. НАПЕРЕКІР ЧЕРВОНІЙ МОСКВІ Й КАТУ-СТАЛІНУ КИЯНИ ВРЯТОВУЮТЬ І ВІДБУДОВУЮТЬ СВОЮ СТОЛИЦЮ.

18 вересня 1941 року, вночі, большевицька верхівка Обкому партії з Хрущовим на чолі, НКВД й штаб армії з його вождем Ворошиловим літаком вивтікали з Києва (з м. Броварів), щоб не попасти в руки німцям, які оточили Київ зі всіх боків вдалим маневром на Полтаву. Опричники втікли, не виконавши найголовнішого наказу ката-Сталіна, а саме: вже в останні дні перед втечею большевицька верхівка оголосила реєстрацію й видачу харчових карток, хоч харчові запаси було знищено й магазини пустували. При реєстрації вимагали паспорта, а в ньому ставили надписи — "РМ", чи "АВ".

"РМ" (розстріл на місці) було записано у паспортах всьому чоловічому населенню у віці до 55 років; "АВ" (адміністративна висилка) було записано всім жінкам і старшим віком киянам. "Партизани" у підпіллю, апарат НКВД, партійно - комсомольський актив, залишаючи Київ, повинні були перевести в життя заплянована червоною Москвою криваву розправу з киянами, щоб, за Батиєвим прикладом, у Києві, крім руїн, нічого не залишилося...

"Опричники" ледве самі врятувалися, а кияни мали щастя не відчути на собі сталінської "ласки", про яку вони, звичайно, навіть і не догадувалися.

Врятувавшись з Батиєво - Сталінської "пастки", з приходом німців, кияни опинилися у мертвому місті: без світла, води, без харчів, серед пожеж і вибухів, які організувало большевицьке підпілля...

Треба було негайно й енергійно діяти. І дійсно, під керівництвом Управи міста, при жертовній праці робітників, на протязі двох тижнів Київ уже мав урухомлену електрівню — серце господарського життя міста. Появилася вода, пішли трамваї. Мертве місто показало ознаки життя, а люди в ньому ще з більшим завзяттям і далі працювали, щоб розчистити руїни, організувати автотранспорт, забезпечити мінімальне харчування й відновити міське господарство Києва. Без потрібних коштів і матеріялів, без належної оплати, але з упертим бажанням, енергією й величезною ініціятивою 19.732 робітників і службовців за короткий час побудували: залізницю на Пущу — Водицю для підвозу торфу, торфорозробки у Дарниці й Святошині, Ковельський та Гаванський мости, Телефонну Станцію на Подолі, кілометровий дерев'яний міст через р. Ірпень. Жодного клаптика землі не пустувало, бо кияни все це використали під огороди і всім містом працювали там. Київ своїм зовнішнім виглядом став справжнім столичним містом: він у той час викликав здивування так з боку чужоземців, як і емігрантів-українців, що сподівалися побачити у ньому бруд, неорганізованість і розруху.

Отже, сталінському наказові "знищити Київ

(Закінчення на 4-ій стор.)

Похорон жертв большевицького бомбардування в травні 1943 р.

М. Орлюк

З нотатником по Ірляндії

(репортаж)

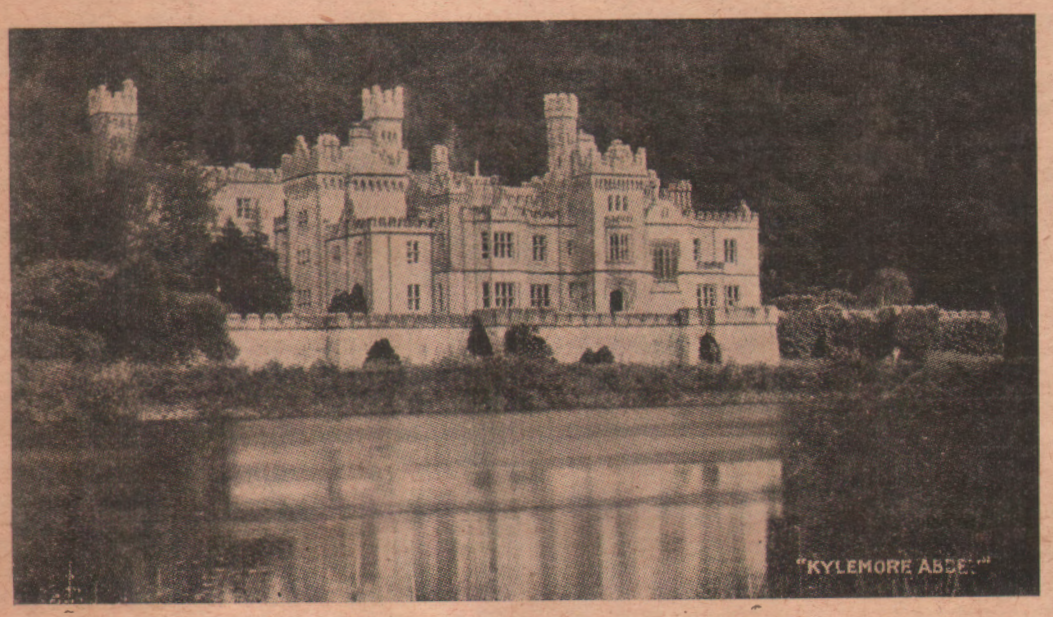

З краєвидів в Ірляндії.

У ПУТЬ - ДОРОГУ

Про казкову красу ірляндської країни, про чар ірляндського села, про ідилічне життя його населення наслухались ми чимало підчас майже цілорічного побуту в Голвей. Але маючи на увазі стару приповідку: "кожний циган своїх дітей хвалить", ми вірили й не вірили. Сказати правду, мали ми деякі застереження після того, як докладніше приглянулись до життя голвейського міщанства.

Голвей — особливе місто. Розкинувся він серед мальовничої околиці над устям ріки Корріб, аж до Голвейської затоки і, завдяки своєму положенню, знаний в цілій Ірляндії, як курортна місцевість. Ось, у кількох словах, його образ:

На крутих вуличках — верескliва юрба замурзаної дітвори і багато собак (навіть бідак тримає як не пса то кота, або обидвох). Кожної п'ятниці ранком місто сповнене запахом риби, що її жінки рибалок продають майже на кожному розі. Що дім — то крамниця, навіть кілька заставщиків є. Серед засадженого різноманітніми деревами парку, на околиці міста височіє більше, ніж столітній університет. При 21 тисячі населення Голвей має 11 церков, цілий ряд коледжів, шкіл, манастирів, готелів, два шпиталі, великі млини, кілька фабрик. Порт хоч і невеличкий, але заходять сюди навіть більші кораблі. Вражає брак чистоти так на вулицях, як і в городчиках, перед будинками. У цьому випадку — це різкий контраст до англійців.

**
*

Стояло напричуд гарне літо. Погода тут змінюється два три рази на день.. Ми гарячково готовились у дорогу, щоб вспіти ще хоч у сонці покупатись. Обтрушували з порохів старі наплечники, що на них бурлацькі роки залишили свої сліди, репарували набуті з другої руки ровери, в загальному, однак старались обмежити багаж до мінімума, щоб бути якнайбільш мобільними. Хто зна, що може трапитись!? Беручи під увагу ірляндську славнозвісну гостинність, і змушені до деякої міри тяжкою фінансовою ситуацією, ми одноголосно постановили не брати з собою більшої кількости провізії чи обігової валюти.

Під невсипуще висміювання колег. (не вірили вони, що ми забаримось у дорозі більше, ніж два дні) під материнське благословення господині і з прерізними порадами добрячих сусідів, ми вирушили в дорогу...

УЗБЕРЕЖЖЯМ...

Маємо точну карту Ірляндії й їдемо за пляном. По лівій руці — Голвей, по правій — горбовинний терен, усіяний камінням. Тут походжають сіро-бурі осли, що час від часу верескливо перекликаються між собою.

З цікавістю оглядають нас перехожі. Це ж невидане тут явище: два гічгайкер'и (мандрівники) у коротких штанцях, ще й говорять між собою якоюсь чудернацькою мовою... Найгірше, однак, що, із-за наших вищеколінних штанцят, всі зустрічні дівчата відвертаються від нас зарум'янені. Та ми тішимося, що навіть у Ірляндії нав'язуємо до пластових традицій, вигукуємо кожному "Джйо хідз!" (Щасти Боже!) і не чекаючи на відповідь, якої ми напевне не зрозуміли б, прямуємо вперед.

В обід рвемо ожини, відпочиваємо в холодочку. Перед нами Атлянтик та прибережні малі острівці.

З чого той нарід живе тут — не знаємо. Рибальством не займається, у більших розмірах управної ріллі, крім кількох грядочок картоплі, нема. Грунт хіба можна б використати, як пасовисько.

Заходимо в придорожню хату. Біднота, бруд. Малі ворітця при входових дверях уможливлюють лишати їх отвором і водночас не впускають до середини різних домашніх тварин. Може влізти туди якийсь птах, а то навіть осел просуває голову, розглядаючись цікаво, як живе його господар. При вході до хати кидається найперше в очі піч. Це великі челюсті в стіні, прототип модерного англійського палениська. З комина звисає гак, на якому неодмінно висить закопчений казан для чаю. Щоб було тепло, треба стало підтримувати вогонь торфом, який враз з іншими запахами створює досить "важку" атмосферу. Підлога — вимащений глиною тік, але не так гарно, як у наших селах. Вікна малі, матового коліру, прорубані в стіні з каменя, ледве пропускають світло денне; все огорнене напівтемрявою.

І чути не хоче господиня, щоб ми платили за молоко. Ми хоч радше пили б з наших "менажок", з чемности користуємось її посудиною. Ну, думаємо, як так піде далі, то наші мандри потривають трохи довше, ніж ми плянували.

Западали сутінки, як ми впросилися на нічліг до одної хати. Нарід говорить тут переважно по-ірляндському, по-англійському — слабо. Це Конемара. Із-за свойого гористого положення вона була завсіди вогнищем спротиву й боротьби проти англійського наїзника. Мова тут законсервувалась найбільше з цілої Ірляндії і її вводять тепер, як урядову. Багато горлових звуків робить її абсолютно немузикальною. Новий доказ гостинности зустрічає нас з боку господаря: він переходить до дитячої кімнати, а нам пропонує свою. Гарна, досить чиста, без порівняння краща, ніж середня кімната з піччю. Та заки ми ще пішли спати, до хати зібралось народу, як на христини. Випитують, не дають дихнути. Ми користаємось випадком і даємо першу лекцію з "Історії України". Деяку практику в цьому напрямку ми вже маємо: часто вводимо аналогічні події з ірляндської історії; коли хочемо вияснити різницю між нами й москалями, вистачить згадати про різницю між ірляндцями й англійцями. Наші змальовування страхіть під комуністично - большевицьким режимом викликають щире співчуття слухачів. Ці селяни краще розуміють нас, ніж наприклад, пересічний англієць, якому не може поміститись у голові, як це можливо, щоб меншість розпоряджалася більшістю, що не шанується права власности, і т. п., "Та я його, комуніста, до ха-

(Продовження на 5-ій стор.)

ЯК БОЛЬШЕВИКИ РУЙНУВАЛИ КИЇВ

(Закінчення з 3-ої стор.)

і киян у ньому" Управа міста протиставила свій виклик і разом з киянами доклала всіх зусиль, щоб відродити спаралізовану большевиками господарку міста й відновити в українській столиці громадсько - господарче й культурне життя в максимальних розмірах, можливих в умовах нової, німецької окупації.

Таку діяльність і поведінку киян червона Москва кваліфікувала "злочином". Керівний склад Управи міста сталінські опричники оголосили зрадниками, злочинцями й фашистами, за якими плаче большевицька "шибениця".

Але український нарід і історія цій діяльності киян і Управи міста дасть належну оцінку.

Кияни — незвичайний нарід: починаючи з руїн Батия, руїн Кримської Орди, многократних нищівних пожеж, стихійних лихоліть, нарешті після руїн, вчинених Києву за наказом Кремля, — в найкоротший час, з ентузіязмом і завзяттям, якому може позаздрити кожна нація, вони — кияни, так у минулому, як і тепер, за наших часів, жертовно відбудовували свою любиму столицю, свій Київ, щоб наша столиця, на зло ворогам і на славу українському народові, жила вічно.

З НОТАТНИКОМ ПО ІРЛЯНДІЇ

(Продовження з 4-ої стор.)

ти не пустив би" — з обуренням каже англієць. Ірляндець же, якого предки, та й він ще, були в англійському ярмі, розуміє, що значить право п'ястука.

Говоримо і про господарські справи. Скінчивши оповідати про багатства України, випитуємо, як вони живуть — проживають. Багато з них їде на сезонові роботи до Англії, частина еміґрує до США, ті, що залишаються, здебільша займаються випасом худоби, "ламанням" торфу, на більш урожайних низинах — плеканням картоплі й льону. Заробляють мало, але, завдяки 15-мільйоновій ірляндській колонії в США, Ірляндія провадить корисну для себе економічну політику, не враховуючи вже безпосередньої помочі від рідних з США. Саме цього року складено з США договір, на підставі якого зредуковано митні оплати, ірляндці мають такі самі права в Америці, як і американці. Ця поміч США є до деякої міри відсотками за ірляндський вклад у розбудову теперішньої могутности США.

Вдоволені успішним першим днем нашої мандрівки, кладемося до ліжка. Хоч пізно, чути здалека тужливу пісню. Мимоволі несемось думкою у своє карпатське село...

ОХ, І ПОГОДА Ж!...

Прощаємось ранком з господарями. Можливо, наші вчорашні розповіді, можливо, наші цукерки для дітей зворушують господиню і вона не хоче взяти грошей. Навмисне говорю "господиня", бо, як підтвердили мої спостереження в наступних днях, у гористій Конемарі заховався ще досьогодні у великій мірі матріярхат, багато більше, ніж в інших сторонах Ірляндії.

Ранок гарний. Виспівуючи, минаємо торфовище, мало заселені околиці. Перед нами синіють конемарські верхи з дванадцятьма шпилями напереді. Та лише ми зробили кілька міль, де не взявся вітер. Небо затягнулося хмарами, і дрібний "капусняк" почав підганяти нас. Найгірше, що вітер нам в очі, а хати далеко від дороги. До обіду промокли ми до нитки, але таки в'їхали між гори.

Сушимось у придорожній коршмі. Коршмар сміється з нас, що не маємо плащів. "Ви ж знаєте, джентельмени, що наша погода, як жінка..." Вдаємо, що не розуміємо натяку, бо з боку порається дочка господаря. А погода таки змінна тут, хай їй грець! Вийнятково цього року тривала майже двомісячна посуха, чого й старі люди не пригадують, назагал, однак, ніколи не довіряй тут погоді. Ранком сонце, а в обід уже вітер і дощик.

Пропали ми, — думаємо, — як нас захопить тепер слота. Але нема ради, сьогодні мусимо ще добитись до Кайлмор Еббі.

РАЙСЬКИЙ ЗАКУТОК

Скручуємо на вибоїсту польову дорогу, щоб скорше бути в Кайлмор Еббі. Це манастир, що про нього нам багато розповідали. Не зважаючи на "капусняк", розглядаємо околицю. Минаємо менші й більші озерця. Над ними нависли скелясті, дикі гори. З верхів злазить мряка, віє тишиною і смутком. Тільки хлюпання хвиль об береги не підходить до загальної картини. Околиця має своєрідну красу, але монотонність не подобається мені. Може це лиш мені, бо ось ірляндці захоплені ними, отими гологорами й озерами-ставками.

Як від помаху чародійної різки, небо прояснилось, вітер ущух. Змінився і вигляд околиці. Супроводять нас гаї обабіч дороги; між ними чепурні домики багатих, що приїжджають сюди влітку. Шлях виводить нас над невелике озеро і несподівано перед нами виринає чаркартина:

У стіп гори, над озером, купається в зелені білий, середньовічного характеру замок з баштанами. За ним, по узбіччю пнеться гущавиння; воно робить враження чудового темнозеленого килиму, що його хтось спустив з половини гори до озера. Сходимо з дороги і продираємось крізь хащі ожини й терня, що оплітають кедри й ін. дерева, наче боронять доступу до цих чарів. Ми над озером. Це й справді, як зачароване місце: серед моря різних відтінів зелені біліє — замок, а над усім цим, з виступу в половині гори домінує статуя Христа Спасителя. Далі скелястий верх гори, що її влучно назвав нарід "діямантом". Стоїмо, як закам'янілі, ні пари з уст. "Це райський закуток!" — говорить, наче про себе, мій супутник. Промені заходячого сонця сковзаються по вершку гори, лагідність вечора додає ще більшого чару цій картині. Куди нас вітри не носили в нашому, недовгому ще житті, а такої краси не стрічалось — думаю. "Не забути цього", — наче вгадуючи мою думку, говорить набожно мій колега.

Знаємо, що манахині, які тепер зайняли замок, відступають значну частину кімнат "галідей-мейкер"-ам - відвідувачам, і з того утримуються. Спрямовуємо свої кроки понад озером до манастиря. Мокрі, голодні, просимось нанїч. Кличуть сестру - намісницю, яка добряче киває головою, коли зазначуємо, що ми "бідні спудеї" і не зможемо заплатити повної належности за нічліг. Спимо, як лорди. Ранком кличе нас до себе сама ігуменя. Ми ж небувалі гості, (нас трактують, як таких), перші з України розписались у книзі відвідувачів. Розповідаємо про переслідування нашої Церкви, про нещадність і жорстокість комунізму, про жертви нашого народу. Ігуменя дарує нам медалики св. Бенедикта. Зворушені, прощаємось і дякуємо за гостинність і щирі слова потіхи.

Перед від'їздом, однак, призначуємо дообіддя на відвідини статуї Христа на узбіччі та трьох озерець - ставків на самому вершку гори. Що за вид згори! З одного боку шумливий Атлянтик, з другого — дванадцять шпилів, дванадцять найвищих верхів з Конемара. Шум океану, як далека музика, доходить до нас. Миємось в озерцях: вони заворожені: вода їхня, кажуть, робить обличчя гладшим, кращим. Уночі, очевидно, русалки заводять тут танки, купаються... Вода холодна, але пробуємо, — ану ж поможе?! Відпочиваючи на горі, читаємо історію манастиря-замку. Він має за собою романтично - трагічне минуле. Побудований у 18 ст., як резиденція одного англійського магната. Одного разу його улюблена дружина й синок їхали каретою; зірвалась буря, коні сполохались і жінка з дитиною загинули. Прибитий горем, лорд продав майже за пів-ціни замок і подався світ-за-очі. Замок переходив з рук до рук, аж нарешті придбали його бельгійські манахині.

Переповнені враженнями, радісні і щасливі, сходимо з гори, підмащуємо наші ровери і рушаємо в дальшу дорогу.

ДЕ ЗАВТРА ЗАНОЧУЄМО?...

Наспівуємо, аж люди оглядаються на нас, розбігаються вівці по пасовиську. Довгим, лагідним схилом котимо здовж затоки. Це Атлянтик врізався на кілька миль поміж гори, створюючи своєрідний ірляндський фйорд.

Ліней — купелева місцевість над затокою спокушує нас відпочити. Зрештою, калькулюємо так, щоб над вечір не заїздити до міст, бо доведеться платити за нічліг в готелях.

Перед вечером зупиняємось коло величенького обійстя. Один з нас встрявае у розмову з господарем і помагае заганяти лошака до загороди, другий тимчасом частує цукерками хлопчика. Треба заробити якось нічліг. Господар дозволяє заночувати у старій хаті. Він перебрався минулого року до нової, стару вживає, як магазин.

"Бачите", — з ноткою гордости говорить господар, — "нас дванадпятеро родилось у цій хаті, тепер я лише самий на господарстві. Решта розбрелась по широкому світі. Я уже доробився на нову хату, модернізуємось поволі. Якби англійці не тримали нас на низькому життєвому рівні, ми вже давно могли б жити краще".

Увечорі знову повна хата сусідів. Дядьки зачинають про політику, ми викладаємо наш "штандпункт"; є "за" і "проти", вкінці погоджуємось, що в будучій війні всі мусять боротись проти загрози зі Сходу. Переходимо на географію. Один старший дядько пригадує собі, що Україна десь коло Туреччини, що в Україні семимісячна зима і що нарід веселий, бо він як був на Алясці то зустрічався з русскими. Бачимо, що старий говорить впевнено і публіка дивується з його знань. Тому обережно стараємось скерувати його на правдивий шлях, щоб не пошкодити нагальним запереченням його авторитетові. Ще не пізно, тому радо погоджуємось на пропозицію молодих скочити до недалекої школи на забаву.

Народу молодого повно. Вигуки і сміх міпаються з вереском скрипки, пронизливими звуками клярнету і джмелиним гудінням бубна. Бракує дуди, але це нічого. Одинадцятий нумер нафтової лямпи кидає скупе світло на цілу класу, але це теж нічого. Головне, що кожний радий і в піднесеному настрої. Цікаві ті ірляндські народні мелодії і танки. Танкові арії всі живі — дивуєшся, звідки в тої молоді енергія береться і як долівка витримує. Очевидно, танцюють і модні танці, але це вже хіба старші парубки. Часто танці переплітаються з сумовитими, одна до одної подібними, пісними. Нас приймають до гурту, беремо активну участь у забаві.

КРОУ ПАТРІК

Ранком будимося, в ушах шумить ще забава, голова болить. Ні, не від оковитої, якою хотіли нас частувати (хлопець тут обов'язково хильне дві-три чарки перед забавою), але від овечих сирих шкур у куті і від натолоченої, кислої картоплі коло порога, мабуть, для свиней. Гуси й качки не дають нам доступу до потока.

Минаємо коло Уестпорт-у святу для ірляндців гору Кроу Патрік (кроу — горб, гора).

(Продовження на 6-ій стор.)

З НОТАТНИКОМ ПО ІРЛЯНДІЇ

(Продовження з 5-ої стор.)

Тут національний святий, покровитель країни, св. Патрик, (який запровадив у Ірляндії Христову віру в 4 ст.), постив 40 діб. Тут траплялись і чуда. На горі капличка. Рік-річно, в місяці липні відбувається сюди проща. Деякі колінкують аж на саму гору, прохаючи заступництва і ласк святого. Ірляндці дуже побожні. Це найбільш католицька країна світу. Церкви повні не лише в неділі, але і в будні перед працею, або після праці Щонеділі маса народу приступає до св. Причастя. Священики беруть активну участь у суспільному житті. Віра, за посередництвом духівництва, заховала, власне, оцю окремішність ірляндського народу і не дозволила йому зденаціоналізуватись. Щобільше, ця віра зберегла високу мораль у народі та родинне життя, якого не знайдете у повоєнній Європі чи деінде.

В Уестпорт-і якраз великий ярмарок. На торговиці-ринку і на вулицях стільки худоби, що не пропхатись. Гармідер такий, що чимдуж утікаємо бічними вуличками.

ВПЕРЕД...

Доїжджаємо до Кастлебар-у. Історична місцевість, хоч виглядає, як кожне інше мале місто: брудне, крикливе. Але довкруги повно побоєвищ з часів французької революції. Тоді тут теж було повстання, знане як "кастлебарські перегони". Під проводом французького ген. Гюмбарта ірляндці на якийсь час прогнали були англійців аж до Дабліна. З того часу датується велика приязнь ірляндців до французів.

Околиці переважно рівнинні. Кращі будинки, багатші стодоли й інші господарські забудування. Часто зустрічаємо недалеко від дороги старі кельтські залишки: особливі хрести, зруйновані мури-башти, кам'яні стовпи з різними майже затертими визерунками на них. Трапляються дуже гарні місця — парки з просторими дідичівськими будинками, з правила, ще в посіданні англійців.

Погода покищо дружить з нами. По короткій нараді на роздоріжжі рішаємо не завертати до Голвей (ми ж уже чотири дні поза вихідною базою), але продовжувати мандрівку. Може вдасться нам проскочити до Північної Ірляндії. До цього "очайдушного" кроку спокусило нас, крім розкоші мандрування, ще й те, що з наших небагатих шилінгів ми видали відносно мінімальні суми. Стрічаємо подорозі знайомих студентів; радо запрошують нас у гостину. Само собою, використовуємо нагоду не лиш на підкріплення нашої фізичної справности, але й на "ширення освідомлюючої пропаганди". Ці "гостинні виступи" коштували нам страти часу, яку мусіли ми надолужити вже смерком, щоб дістатись за містечко Суінфорд і влаштуватись десь на нічліг. Нарешті, забачили ми відповідну стодолу з сіном і при помочі історії з "недомагаючим колегою" дістаємо дозвіл окупувати згадану стодолу на одну ніч.

Господарюють три кавалери, тому й не дивно, що хоч хата назовні виглядає досить імпозантно, всередині цілий "балаган". В хаті товариство. Покурюють, втягають і нас у розмову. Один зі співбесідників — цікавий тип. Звичайний собі робітник на фармі, а яке знання у нього: про світові обставини, про визначніших людей у світі, про країни. Про українців знає багато і розповідає решті товариства не гірше від нас. Виявляється, що він працював якийсь час на фармі в Англії і там "освідомлював" його якийсь з наших.

В хаті самі молоді, тому зводимо розмову на поділ Ірляндії. Зразу ж закипіло, як у вулику, посипались погрози в сторону англійців, очі вогнем зайнялися. Запальний народ — та молодь. Вона тут супер-націоналістична, вихованки Де Валери, палаючі ненавистю до всього, що англійське. Де нашим націоналістам до ірляндських! Старші теж не люблять англійців, але вони більш стримані. Молодий чоловік навіть газети англійської не купить. Ненависть має своє коріння ще з часів англійського панування, тепер роз'ятрює його ще й те, що англійці, по проголошенні незалежности Ірляндії, задержали найкращий кусок Ірляндії на півночі — Ульстер. Тепер іде страшна пропаганда, щоб прилучити Ульстер до республіки.

Товариство вибирається нарешті до недалекої коршми і видно, що ми подобались їм, бо тягнуть і нас на "пайнта". Досить пізно пробираємось до стодоли і йдемо "в стебло". Робимо діри в сіні і всуваємось досередини, залишаючи маленький отвір. Тепленько, як під двома кожухами.

"ГЕЙ, ТА Й ЗАЖУРИЛИСЬ..."

Снідаємо в якоїсь багачки. Кури, пси, коти крутяться попід ногами, господиня розшокотілась, що й волами не стримаєш її, одна дитина виспівує якусь серенаду, решта приглядається до нас, чи правильно їмо. Хоч надворі сьогодні "дрібен" січе, втікаємо скоренько. Мойому музикальному співтоваришеві ще довгенько вчуваються єрихонські труби, що приграваали нам до снідання.

Зажурились ми. Маємо в пляні шмат дороги на сьогодні, а небо розплакалось на наше горе. Дорікаємо один одному, що не взяли плащів, нарешті затягаємо "Ніщо нам лихо..." і пускаємось у дальшу дорогу. Пісня втихає скоро. Похнюпившись, їдемо мовчки та думу думаємо. Навіть охота відпала розглядати околицю. Збільшуємо швидкість, переїздимо розташоване на горбках Сляйго і завчасу розглядаємось де б то кості наніч зложити. Маємо "пеха", бо вже в п'ятій хаті нам відмовлено. Щось сьогодні не "грає шафа" з ірляндською гостинністю. Пробуємо ще одну хату. Впевняємо господаря, що вистачить нам куточка в стодолі, я роблю з себе навіть жертву і заявляю категорично, що не курю. Господар ладен би пустити, бачимо, але господиня щось дуже підозріло поглядає на нас. На щастя, в поміч нам приходить дочка господарів і ми незабаром сушимось при вогні. Колега мій розповідає, я терплю муки, забавляючи зухвалу дівчинку, яка тягає мене за вуха, волосся, ніс. Таке мале, а вже агресивне, — думаю, але приязно усміхаюсь, коли господиня питає, чи мала не докучає мені? Господині імпонує, що ми студенти-чужинці. Попереднього року ночували в неї бельгійські студенти і певне добру пам'ять по собі залишили. Господарі — протестанти, належать до нечисленної Ірляндської Церкви. Страх нелюблені, хоч толеровані в Республіці. Їх більшість у Північній Ірляндії. Господар запевняє, що всі протестанти проти прилучення Ульстеру до Республіки, бо бояться фанатизму католиків. Ми стараємось злагіднити його погляди. Йдемо до стодоли, вслід за нами летить неодмінне "Бог з вами" господарів. Це, щоб Бог хоронив від всякого зла, від мавок, русалок і їм подібних. Навіть, як хто пчихне, говориться "Бог з вами", бо це мавки спричинюють пчихання. Народні повір'я багаті в ірляндців. На кожному кроці якісь страхіття, духи, закляті місця, відьми. Та нам навіть не сниться ніхто з пекельного кодла, тільки щурі воюють з котами і відганяють сон.

Того ж вечора рішаємо їхати до Бельфасту. Журимось лише, як роздобути які фонди, бо в Північній Ірляндії нарід просяк англійщиною ("моя хата, — мій замок"), то й на нічліг ніхто не пустить. Потішаємось, що там скорше роботу можна знайти і засинаємо.

ЗА КОРДОН

У Баллішенон, недалеко кордону, накуповуємо цигарок, щоб не платити в Північній Ірляндії подвійної ціни. Взагалі, в Республіці багато речей можна набути дешевше, ніж в Ульстер, хоч з другого боку заробітня платня вища в Ульстер. Милуємось коло кордону будовою великої гідроелектричної станції. Зараз за кордоном є велике озеро Лох Ирн, що його води хочуть ірляндці використати, як біле вугілля. Сам кордон нічим не відзначається. Дві перегороди на дорозі, дімки для урядників — це все. Не питають документів, не ревідують. Вірять на слово, що ми "гіч-гайкерс" і не належимо до контрабанди ("чорний ґандель" досить добре розвинений).

Спочатку нема різкої зміни в краєвиді, щойно, як виїжджаємо над озеро Ирн, бачимо, що англійці мали час придивитися, котра провінція Ірляндії найкраща. 22 мілі їдемо розкішним берегом озера. Здовж дороги дерева, що часто-густо творять зелений бальдахин над головами. А озеро спокійне; по ньому, наче нехотячи, хтось розкинув зелені купочки — острівці. Гаї за гаями. Сосни й смереки братаються з буками, сикоморами й дубами. Оті дуби ірляндські славні. Почавши від Єлисавети (16 ст.) з них будовано англійську фльоту. Тепер їх залишилось мало. Грубшої звірини в лісах нема. Славного ірляндського оленя винищили англійські лорди, зостались тільки кролики, зайці й лиси.

В'їжджаємо в Енніскіллен. Це вже модерне англійське місто, різкий контраст до міст у Республіці. Вулиці широкі, чисті. І нарід інший. Неговіркий, непривітний. Ми вже більше не є атракцією; ніхто нами не цікавиться. Часто зустрічаємо подібних нам мандрівників чи то на поодиноких чи на "фамілійних" роверах (на дві-три особи). Доми кращі, під стріхою тільки де-не-де, перед домами гарненькі городчики. Деревини всюди повно.

І вірно ми думали, що на нічліг буде неможливо впроситись у селі; по-перше, індиферентність населення, по-друге, в кожному селі є готель. Та ми даємо собі раду. Серед поля, в бік від дороги, знайшли ми якусь напів-шопу, напів-стайню. Незабаром потріскує весело вогонь, кипить вода на чай. Колега кладе в жар картоплю та підсвистує: "Гей, бурлака молоденький..." Підсвистую й собі.

(Закінчення на 7-ій стор.)

З НОТАТНИКОМ ПО ІРЛЯНДІЇ

(Закінчення з 6-ої стор.)

ВИДАВСЯ НАМ ДЕНЬ...

Сьогодні самі несподіванки нам у дорозі. Ранком нагримав на нас господар за те, що свавільно порушили його приватну власність; пізніше голились над глибоченьким ручаєм і хоч-не-хоч купалися, виловлюючи прилад до голення, що сковзнув, капосний, у воду. Далі, коли вже їхали, моя машина несподівано "заштрайкувала" і мусіли її направляти. Треба було кліщів, але з дідичівської фарми довелось втікати перед злющими собаками. Нарешті, всі наші старання знайти якусь працю увінчались повним неуспіхом. Хоч сядь і плач!

Та під вечір заглянуло сонце і в наше вікно. Спробували ще раз щастя на одній фармі і дістали запевнення, що нас від понеділка приймуть на працю. Це значить, маємо повні два дні на відвідини Бельфасту і певний заробіток. Настрій у нас чудовий. Ще й нічліг до того напитали за першою спробою. Господар — якийсь самітний, заможний, старий кавалер — трохи недовірливо оглядав нас від ніг до голови, але потім кивнув згідливо головою.

Сидимо в напівтемряві і стараємось розкусити, чим старий дихає. Це не було трудним, бо лише заторкнули ми соціяльні питання, старий почав цитувати Маркса. Он, куди воно! Це ж перший комуніст, що його тут стрічаємо, ще й заможний до того! Силкуємось поволеньки перекинути його аргументи, але старий вперт ий, ще й голос підвищив. Не вдалося нам його навернути, за те, на конто його комунізму, нищимо зі стола все, що знаходимо кращого. Він теж абсолютно проти прилучення Північної Ірляндії. "Ми тут живемо, як у Бога за дверми, а в республіці з голоду попухнемо. По-друге, ми відчужились від решти Ірляндії". Пробую витягнути на кон традицію, кровні зв'язки і т. п., але це лише дратує старого. Колега штурхає мене, щоб дав спокій, бо ще нічлігу позбудемось.

У БЕЛЬФАСТІ

Даємо "повний газ" від самого ранку. Це не перешкоджає нам оглядати типовий англійський краєвид. Великі фарми, урожайні поля, випашена, гладка маржина. Дорога, як дзеркало. Тінисті придорожні дерева дають приємну прохолоду.

Арма — це невелике місто, але дороге кожному ірляндцеві-католикові. Тут св. Патрик жив і навчав, звідси розходилась Христова віра по Ірляндії, опісля по Шкотії, Англії і Валії. Тут тепер величава катедра св. Патрика, тут має свій осідок примас Ірляндії. Недалеко звідси місточко Давнпатрік. Це ірляндська Мекка, де спочивають мощі св. Патрика.

Часто минаємо різні фабричні будівлі. Околиця Портдавн — це "сад Ірляндії". Садів, садів... Хочемо купити яблук, але нам дають даром досхочу і до самого Бельфасту значимо дорогу окусками. Перед Бельфастом два промислові міста: Лісбирн і Лярген. Почавши від них, над нами вже цілий час дими, мряка. Пилу нема, бо якраз скропив дощик.

Бельфаст — значний порт, центр промисловости, особливо, знаного "айріш лінен". Вуличний рух куди більший, ніж у Дабліні. Шукаємо дешевого нічлігу, але "Сальвейшн Армі" й "ІМКА" переповнені. Силою факту, ми змушені заплатити за готель. Увечері мандруємо по місту, оглядаємо багаті вистави, кіна, театри, видатні будівлі. Все тільки побіжно, бо часу не вистачає. Зрештою, особливого нічого нема; Тавн Гол, університет і портові споруди — це все, що може відрізнити Бельфаст від Лідс чи Шефільд'у в Англії.

ЗРИВАЄМО ЯБЛУКА

Над вечір наступного дня були ми вже в нашого хліботавця. Він порадив нам замешкати в недалекому селі, за готель він сам заплатить. Це добре, думаємо, і зразу приймаємо умови.

Праця дуже гарна: зриваємо яблука. Сад величезний — 30 акрів. Засвоюємо техніку зривання і другого дня ми вже, як старі робітники. Ми ж хлопці "шпортові", то чи важко нам акробатично вигинатися на драбинах?

Господар і його сини полюбили нас, а господиня ставиться як мама. Її кулінарні здібності подивугідні. Маю на думці якість, бо щодо кількости, то в республіці харч більш щедрий. Біда тільки, що вічно дають те саме. Або лініві, або просто не вміють урізноманітнити їжу.

Нас уважають більше за гостей, ніж за робітників. По кількох днях ми встигли розповісти майже все про нас та довідатись чимало про життя господарів.

Господар — суботник-вегетаріянець, тому не зачіпаємо релігійних тем. Але він — дуже культурна людина. Вірить твердо, що настане мир на землі, що не буде братовбивства, що комуно-большевизм — це справедлива кара Божа на людство за знехтування Його законів.

За працею летить день за днем. Ми зжилися зі всіма і всім, навіть з нашою готельовою кімнатою і великим бернардином, що вночі любить вкрастися до нас (замок у дверях зіпсований) і залізти на ліжко. Поминаючи кілька дрібних епізодів, провадимо одноманітне й спокійне життя чорноробів.

Зближається кінець тижня і хоч нас умовляють залишитися, ми рішаємо вертатись "додому". Беремо платню, прощаємось з милими господарями і ще того самого дня переїжджаємо кордон.

НАВПРОСТЕЦЬ...

Даблін уже знаємо, тому лишаємо його осторонь. Мимоходом хіба згадати б, що Даблін досить симпатичний. Все зосереджене довкруги О'Коннель стріт — головної вулиці. Два університети, гарні урядові будинки, музеї, колюмна Нельсона, порт і гарний Фенікс-парк. В останніх роках помітне розбудовування міста. Периферії міста, однак, погані, бідні і, як звичайно, занечищені.

Прорізуємо оригінальну околицю. Дорога вужем в'ється поміж "драмлінс". Це горбки, один до одного подібні, залишки з останнього леднякового наступу на Европу. Влучно називають ці околиці "eggs in basket conntry" — країна яєць у кошику. Поміж горбками озерця і ставки, тому хати переважно поприліплювались по узбіччях. Міста, що їх лишаємо, знову з вузькими вулицями, нічим незамітні.

З нічлігами вже не маємо клопоту, бо нарід не такий черствий, як на півночі. Робимо рекорд, досягаємо 75 міль одного дня. Ще один день дороги. Та й забарюватись нема сенсу, бо, як виїхали з горбовинної околиці, попадаємо в торфову одноманітність. Сумна околиця. По сухіших місцях бродить худоба, купками наскладані цеголки торфу край дороги. Крім ріки Шенон з її знаною гідро-електричною станцією, що дає електрику майже цілій Ірляндії, нічого цікавого.

Голвей уже близько. Дві милі перед ним здоганяє нас нагальний дощ і ми опустілими вуличками пробираємось до нашої квартири. Трохи прикро нам, бо ми сподівались в'їхати "во славі", може хто й квіти виніс би, а тимчасом дощ перекреслив усі наші сподівання. Зате в хаті овоційний привіт винагородив попереднє розчарування. Ми, скромно посміхаючись, (хоч радість, помішана з гордістю, груди нам розпирала), приймали поздоровлення. Зробили ми 517 міль (як ті наші мізерні кола видержали?!), набрали купу вражінь, досвіду, ще й грошей привезли більше, ніж взяли з собою. Говорячи непоетично, інтерес був вартий витрачених сил.

Ціна 1.50 арг. пез. або 20 ам. ц.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНФОРМАТИВНО-ВИДАВНИЧИЙ ІНСТИТУТ У АРГЕНТІНІ

Заходами Ініціятивної Групи, під головуванням п. д-ра М. Малецького, засновано Український Інформативно - Видавничий Інститут у Аргентіні. Установчі Загальні Збори Інституту відбулися 8 квітня 1951 року в приміщенні Т-ва "Просвіта" в Б. Айресі, під проводом п. інж. О. Пєсцьоровського. Програмову доповідь виголосив п. д-р В. Іваницький. На Зборах обрано керівні органи Інституту. Правління: Д-р М. Малецький — голова, Мгр. К. Микитчук і Ред. Б. Вітошинський — заступники голови, Б. Бременстуль — секретар, В. Косюк — заступник секретаря, М. Хамуляк — скарбник, Б. Качор — заступник скарбника, С. Василів, д-р Б. Галайчук, Д. Демчук, ред. М. Денисюк, О. Шайдицький, Д. Романишин — члени.

Ревізійна Комісія: д-р В. Іваницький, мгр. Р. Голод, М. Івасівка.

Полюбовний Суд: інж. Ю. Крохмалюк, проф. Ю. Богацький, мгр. О. Сацюк.

Інститут уже видав 1-ше число ілюстрованого місячника в еспанській мові ("Ukrania Libre") та підготовляє до видання в еспанській мові дві книжки, з українською проблематикою.

Для успішного переведення наміченої програми, створено Секції: видавничу, інформативно - пропагандивну та фінансову. Створено при Інституті видавничий фонд, до якого члени вже вклали понад 2.000 арг. пезів.

Про діяльність Інституту будемо інформувати наших читачів на сторінках "Овиду".

Юрій Тис

Україна героїчна

ВЕЧІР ТРЕТІЙ

Архаїчна людина сприймала слово поета тільки підсвідомо. Вона не розуміла його, не дошукувалася в його поезії змісту. Вона відчувала тільки ритм слова і його звук. Ледве з тисячоліттями, поетичне слово стало силою, яка змінює долю роду, відвертає лихо природи і ворожих людей, закликає богів на поміч. Творче упоєння поета приймали як божі слова і під впливом його душевної еманації, попадали самі в стан, однозначний із зближенням до бога.

Ритм має глибоку владу над людською душею. Цю споконвічну правду відчував ріг людський скоріше, як владу слова. Слово збагатило тільки й поглибило силу ритму. Незбагненим є це діяння ритму і слова на душу людини. Воно зворушує, викликає таємничу тугу за чимсь величним і незвичайним, доводить врешті до втрати почувань усього реального, до стану повної недійсности.

Ритмічні примітивні удари збагачено з часом двома-трьома тонами, це перші початки прамузики. Гін до ритмічних порухів тіла — створив пратанець, а перші вигуки стали джерелом пісні. Із одноманітних і ще неартикульованих тонів геній-поет творить перші слова, якими звертається до бога, першу пісню-молитву.

Первісна людина вірила, що й боги підлягають таємничій і непереможній силі ритму, що це в ній є захований шлях порозуміння з богом, що мова ритму єдино доступна божеським істотам. Хто вмів творити пісню-молитву, цей говорив з богами.

Слова імпровізованої поезії входили глибоко в душу людини; вона їх пам'ятала, бо були зв'язані ритмом. Далеко пізніше, в передкняжих часах нашої історії, коли в нас не знали ще письма, народ виспівував закони держави в своїх піснях. Збагачений ритм опанував усі вияви мистецької творчости. Народне мистецтво відзначається повторюваними чертами й орнаментами, пісні мають ті самі мотиви, що виступають постійно в поодиноких строфах, народня музика, з сильною перевагою ударних інструментів, є найсильніше вивінувана в ритмічні елементи. Але й позатим, коли проаналізуємо наше щоденне життя, і тут знайдемо могутній вплив цього закону природи. В ритмі легше працюємо, і легше маршуємо, танець переносить нас у зачаровану сферу позарозумових зворушень, і навіть т. зв. призвичаєння, є ніщо інше, як вислід ритмічного повторювання тих самих життєвих явищ. І особливо ми, українці, відчуваємо сильно діяння ритму. Через те перебуваємо так радо в атмосфері мистецтва: різьби гуцулів по дереву, хорові співи, танки - це ті вияви творчости, в яких ми почуваємося краще, як віч-навіч із станковим малярством, де ритмічні мотиви звичайно не так видні і не завжди існують.

З особливого з'єднання поета з богом, постає віра в можливість змінити явища природи і її наставлення до людини. Тільки дивна і непересічна сила духа людського, а не людина, як матеріяльна істота, може впливати на богів. Щоби скріпити цю силу, що її виявляє поет, щоби допомогти йому в моліннях до бога, і збільшити їх діяння, потрібно чейже спільних зусиль цілого роду. Так постали спільні молитви, народній обряд, ритуал.

Сьогодні релігія існує осібно від філософічних напрямків, від науки й мистецтва і від людських законів. Але в давнину, ще не так далеку, усі ці ділянки життя були залежні виключно від вірувань людини і творили світогляд, якого джерелом була її релігія. Тим то у віруваннях наших предків найкраще відзеркалюється їхня повна духовість, а тимсамим духовість наша і наших нащадків.

Віра людини — це найглибший вияв її особистости, її структури духа. Бо крик до бога залунав тоді, коли людина переживала найтрагічніші хвилини в житті.

Вона станула перед ворожою природою і бачила свою безнадійну слабість. Вона переживала трагічні часи і події, супроти яких була безсилою. Її існуванню загрожували незрозумілі космічні сили, і вона не знаходила порятунку в хвилинах, коли доля відвернула від неї своє обличчя. Так стрінула природа новий феномен життя на землі, слабу і недосвідчену першу людину.

Жорстокі дні із криці й люті,
У багрі зроджені роки,
І сонце з міді куте,
Що в невідомі світить нам віки,
Скажені вихорі, що кришать гори,
З глибинних надр підземний грім,
І порох метеорів,
Розбризканий у гніві золотім:
Так нас доба вітала на порозі
Ще не початого життя . . .

(Ю. Клен)

Ще з тих далеких часів походить глибоке бажання людини, коли вона чує свій час, померти в глибокій тиші природи і в величній самотності. Там, захована від усіх небезпек і несподіваних подій, вона звертається молитовно до свого бога і шукає з'єднання з ним у святочному спокою довкілля. Це Шевченко співає про людину, що заховалася

У степу на могилі, щоб ніхто не бачив,
Щоб вітер по полю слова розмахав,
Щоб люди не чули - бо то слово Боже...

Ритуал діє так глибоко на людину, що нині ми сприймаємо його не менш, як наші предки в померклих віках минулого. Ціле наше життя складається з ритуалів, і тільки впливом їх на підсвідому сферу душі можемо пояснити деякі прояви нашого суспільного життя. Із чисто духової ділянки перенесено його в життя політичне. Нпр., ритуал тоталістичних партій був причиною часового зриву мас, головно молоді, вражливої на зрушування глибин душі.

Тільки коли архаїчна людина була співтворцем і учасником ритуалу, ми, люди цивілізованого двадцятого століття, є лише менш чи більш байдужими глядачами. Це виступає наглядно в ритуалі церковної відправи, де містерія Служби Божої не діє на нас уже так глибоко, щоби могла зворушувати плесо нашої підсвідомости. А все ж ритуал, ритус — символізує в суті речі шлях до Бога.

Було в усіх народів кам'яної доби, десь у похмурих прапочатках людства, свято Великої Матері. Раз у рік відбувалося це свято в відлюдному і далекому місці, куди доступ був важкий і небезпечний. Це було в нетрях правічних борів, де грозила людині небезпека від багон і проваль, від звірів диких і хижих, яких не бачила ще людська істота. Там, уночі, на полянах або в холодних печерах сходилися вибранці, щоби взяти участь у святі. Несамовита природа і небезпечний шлях відсували свідомість людини в тінь неіснування. Діяла підсвідомість, і могутніла від ритуалу свята, монотонних голосінь та ритмічних молитовних рухів Там переходила людська душа усі стадії захоплення божеством Матері, включно до судорог екстази та втрати свідомости. Людина втрачала змисл існування, почуття своєї особовости і з сучасности поринала в повноту безчасовости.

Такої втрати свідомости домагалися в усіх містерійних актах для того, щоб духові сили визволити з оков матерії. Сьогодні ми уже не знаємо цього природнього процесу, хоч ще в середньовіччі він був засобом для осягнення найвищих релігійних чеснот. Сьогодні подібні стани людського духа існують тільки в одиниць; знають його ченці азійських народів, віщуни і стигматики, як нпр. Настя Волошин у Львові, або Тереза з Корнройт. Споріднені з тим явищем — візії мають поети і мистці; свої недійсні картини, створені в підсвідомості, реалізують у своїй різноманітній творчості.

З давніх містерій лишилися тільки казки, і в них, поза верствами вікових напливів, можна віднайти зерна прадавніх священних дійств. Архаїчна людина входила радо у світ богів, мавок і русалок, щоб забути свою трагічну боротьбу за життя. Нині ми таксамо радо поринаємо у світ поезії, музики, мистецтва, і там забуваємо свій час і свою дійсність.

Вияви підсвідомости первісної людини були в прапочатках існування в усіх народів ті самі. В одних набули вони згодом форм жорстоких ритуалів, звернень до богів лютих і злобних, що вимагали жертв — людської крови. Наші предки відзначалися лагідним і добрим світом богів, в більшості ласкавих і зичливих. Наш Бог не був ніколи богом злим, або жорстоким, як, наприклад, жидівський Єгова, чи вавилонський Ваал. Наш Бог

Карать і милувать не буде
Ми не раби Його — а люди!

(Шевченко)

Спільне всім народам було почитання найвищого бога жіночого роду, а у висліді єдности віри з усіма проявами життя, теж і суспільний та родовий лад, т. зв. матріярхат, в якому жінка була головою родини і була в проводі родових і релігійних з'єднань.

Невідомо коли, але ще в досвітніх часах існування роду людського провід перейшов до чоловіків. Ця зміна настала в добі, коли людина зрозуміла ще один закон боротьби й з'єднання противенств. Як свідомість і підсвідомість, плюс і мінус, дух і матерія, так і чоловік і жінка є двома противенствами в природі, що стремлять до життєвого, своєрідного з'єднання. Вони шукають себе; кожний чоловік носить у своєму серці образ жінки, що є синтезою стремлінь усіх його попередніх поко-

УКРАЇНА ГЕРОЇЧНА

(Закінчення з 8-ої стор.)

лінь. Жінка любить у сильного чоловіка — його слабості, в розумного — його нерозважність.

Часи матріярхату глибоко заховалися в українській духовості. Це з тих часів існують перекази про жінок-амазонок, що гасали степами на конях і відтинали собі праву грудь, для кращого володіння зброєю. З тих же часів залишився символічний натяк на поривання молодої в українських весільних обрядах. І нині ще родину в'яже жінка, в першій мірі своєю духовою сферою.

Особливою прикметою українського духа є глибоке почитання Матері Божої. Козаки ішли в бій з іконою Богородиці, а народ в разі небезпеки звертався до Божої Матері.

— Ой, рятуй нас, Божая Мати . . .

Почитання богині матері сягає ще тих темних часів існування, коли людина не була свідома того, що вона родилася. Вона не знала хто її мати, але пам'ятала ніжну опіку і тендітну щирість якоїсь істоти, когось, хто хоронив її від лиха і небезпеки в роках дитячого віку. Цей "хтось" приймає вид найбільшої богині.

Мавка у "Лісовій пісні" Лесі Українки на запит, хто її мати, відповідає, що не знає цього, мабуть ось ця стара верба, що дає їй затишок підчас зимового сну. Про батька так і не думає. Вона каже:

— Мені здається, що жила я завжди.

Міт про Матір — величний. Це символічні вияви душі, які постійно нагадують про сили, що кермують всесвітом і його долею. Міти це не фантазії й не байки. Це такі самі еманації людського духа, як геніяльні мистецькі твори, як конструкції найвизначніших мислителів людства.

Спільним усім народам є теж міт про народження божої дитини. Всюди знаходимо елементи небезпеки, жертви і воскресіння, до якого можна дійти тільки перейшовши трагічний поріг смерти. Існує міт про божу дитину в старовинному Єгипті, в Вавилоні і в античному світі; наче в якомусь звороті на тисячеліття назад, знаходимо цей християнський світ долі живого Бога у віруваннях перших, архаїчних людей.

Поза тими кількома спільними рисами, людство розвивалося опісля так, що індивідуальні духові зариси поглиблювалися і створювали відмінні прикмети духовости поодиноких людських груп. Цю індивідуальну духовість поглиблювали продовж тисячеліть цілі генерації геніїв-жреців і геніїв-поетів. Вони витворили поезію свого народу, цю матірну мову роду людського — як її називає Гердер.

Архаїчна людина, яка не розрізняла ще уяви від матерії, дійсного від недійсного, сприймала поезію тільки своєю підсвідомістю. Для неї схід сонця це не природне явище, а дійство бога сонця. Дівчина у вінку з пшеничного колосся це пшениця, заквітчані діти — це дійсна весна. Те, що людина уявляла собі, було отже реалітетом, який нічим не відрізнявся від дійсности. Подібні стани душі ми маємо ще сьогодні, коли вживаємося в театральне дійство і в хвилинах захоплення забуваємо, що це тільки гра. Те саме переживаємо в хвилинах, коли усуваємо свідомість і в персонажах написаного роману бачимо дійсних осіб. Приклад дуже далекий від духового світосприймання первісної людини, але все ж таки дає нам зближене поняття про те, як вона бачила космос і події, людей і природу.

Ми увійшли в наших вечорах у безмежні теміні прачасу і каганцем ледве освітили предківські постаті далекої минувшини. Ми зрозуміли декілька головних основ нашого існування, що однією безперервною ниткою в'яже нас з людьми, які жили в прапочатках людського роду. Ми пізнали деякі вічні закони духа, від яких залежить доля одиниці і нації. Ми зазирнули в душі наших прабатьків і побачили там тремтливі зариси їхнього підсвідомого життя. Ми пізнали, що ця підсвідомість є спільна цілому родові і цілій нації. Вона діє продовж віків, вона наповнює нашу духову істоту так само, як колись наших перших предків. Світ матеріяльний змінився, але світ духа є той самий. Змінюються тільки з віками проекції підсвідомости народу в матеріяльний організм; грунт, однак, залишається той же. Цей грунт, оця спільна духовість не дає загинути народові. Є важним, щоб її заховати в глибинах нашої душі. Коли ми , люди свідомі, втратимо контакт з цією засадничою архаїчною сферою життя, тоді — каже швайцарський психолог Юнг, — попадаємо в духову кризу.

Ми, українці, добре розуміємо його слова. В одиниць ця криза настає тоді, коли людина втрачає спільний національний корінь, і, гонена вітром долі по суходолах землі, забуваючи своє, не знаходить чужого. В народі, коли він забуває про себе і захоплюється чужими ідолами, повстають політичні катастрофи. О, як добре ми це розуміємо!

І тому ми з вдячністю сприймаємо український дев'ятнадцятий вік, який позначився так сильно поворотом до традиції, шуканням національних правд у минулих історичних подіях народу. Тому ми з пошаною згадуємо ці стремління віднайти власну духовість, стремління, які виявилися в народництві, побутовщині, хлопоманії, та в інших матеріяльних шляхах пізнання. Нам не вільно кидати камінням на цих піонерів українського духа. Це вони поклали наріжний камінь під українське відродження двадцятого віку. Тільки нині уже не слід стояти на місці і консервувати минуле століття. Наш шлях сьогодні є перед нами. Він веде не в матеріяльну сферу, а в духову. Із стадії духової лябораторії й аналітичних досумування вікового духового досвіду предків. Зважмо, людиною, яка завжди змагається з кризою народу, яка ціле своє духове життя спрямовує на висування народу на висоти, є поет-пророк. Такими пророками були поети жидівського народу — Мойсей, Давид, Соломон, таким пророком-співцем ненароджених ще поколінь, безчасовою постаттю був поет Слова о Полку Ігоря, Шевченко, Леся Українка.

Поет-пророк вичаровує правічні сили народу, відтворює картини минулого, образи мандрівок перших предків, обрії чудесної божої батьківщини. З такою самою нелюдською силою духа поет прямує в прийшлі часи. Він їх бачить, він вказує шлях сучасним:

Дивись майбутнім дням у вічі,
Метай у простір ясний спис.
. . . . . .
Вже гудуть у тобі струни
Прийдешніх заграв і подій.

(Ю. Клен)

З поняттям минулого й майбутнього в'яжеться ясна картина роду і шляху, призначеного народові. Там, на обріях, вінець володаря — скипетр-булава і прапори. А з тою метою людина стає героїчною появою, героїчною в проваллях і на висотах, в боротьбі і в мандрах, у збереженні своєї духової і матеріяльної субстанції у вічність. Є ціль і є мета. Наче ясний промінь іде з родами і генераціями поетове слово, символ долі, що в'яже свідомість з підсвідомим і забезпезує існування в далекому майбутньому.

Поет-геній це несвідомий герой. Він у своїй уяві утотожнює себе з цілим народом, з батьківщиною, він є справді цілий народ і ціла батьківщина. Поет-геній української прадоби — це збірне слово, символ для тисячів і тисячів героїв, що жили ідеями продовж віків існування роду людського. Незнані нам їхні постаті, ні їхні ймення. Люди давніх віків не звертали уваги на фізичне оформлення духа. Але геніі народу перейшли в його легенди; їхня мудрість стала народньою мудрістю, їхня співуча душа — народньою душею.

Благословенні часи, які дають народові поета!

ВІД БІБЛІОТЕКИ НАУКОВОГО Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Наукове Товариство ім. Шевченка, зліквідоване окупантами на Батьківщині, відновило свою діяльність по цей бік залізної заслони. Заразом відновили працю й його установи, в тім і бібліотека, що поставила своїм завданням збирати й комплектувати всі українські друки, незалежно від їх змісту й напряму, що появляються поза межами Совєтського Союзу та різну українку в чужих мовах. Тому звертається Управа Бібліотеки до всіх українських видавництв і редакцій, щоб присилали їй свої видання, а також до всіх українських громадян, які розуміють вагу поставлених бібліотекою завдань, щоб і з свого боку причинялися, чим можуть, до збагачення бібліотеки. Бібліотека з подякою прийме всяку поміч. Бібліотека цікавиться передовсім українськими книжками, що появилися дебудь поза межами СССР від вибуху останньої війни, зокрема радо прийме всякого роду друки, що взагалі колибудь появилися в Америці: ЗДА, Канаді, Аргентіні та Бразілії. Вони потрібні їй між іншим і для зладження історії українського друку за океаном.

Отож посилайте все, що можете з тих видань — календарі, молитовники і взагалі книжки релігійного змісту, популярні й наукові видання, підручники, белетристику, журнали і таке інше. За все це, за найменшу навіть дрібницю Бібліотека буде щиро вдячна. Посилати треба на адресу директора Бібліотеки:

V. Doroshenko, 2121 Green Street, Philadelphia 30, Pa. U. S. A.

Управа

Редакція піддержує гаряче заклик директора Бібліотеки Наукового Товариства імени Шевченка п. Володимира Дорошенка і просить усіх своїх читачів допомогти йому доповнити згадану бібліотеку передусім аргентінськими українськими виданнями, як теж надсилати для Бібліотеки НТШ книжки, журнали, часописи, летючки, плякати та інші видання, друковані у ЗДА, на Україні, чи в інших країнах світу.

УКРАЇНСЬКІ ПОЕТИ І ПИСЬМЕННИКИ, ЗАСЛАНІ І РОЗСТРІЛЯНІ МОСКОВСЬКИМИ БОЛЬШЕВИКАМИ

Василь Бобинський

ВАСИЛЬ БОБИНСЬКИЙ

Автобіографічна замітка, написана 1921 — 22 р., оповідає, що поет народився 1898 р. в Кристинополі, на Волині, в родині "залізничого будочника". Гімназіяльну освіту почав набувати у Львові, а довершив у Відні (евакуйований підчас війни). 1916 р. вступив до січових стрільців, був ранений на фронті. Демобілізувавшись, побував 1920 р. в Києві, де зблизився з поетами групи "Музагет" (Загул, Савченко та ін.). Ці останні так вплинули на молодого поета, що він 1921 р. організовує (разом з Р. Купчинським і О. Бабієм) групу поетів, яка, шукаючи "нових шляхів у мистецтві", видала чотири числа журналу "Митуса".

Не знаходячи підтримки серед галицького довкілля, В. Бобинський захоплюється згодом "українізацією" на Східній Україні, успіхами українського ренесансу, а це останнє породжує в його уяві надію, мовляв, такий розквіт можливий лише в "радянських" умовах. Перейшовши на службу большевиків, він енергійно видає і поширює комуністичну пресу в Галичині. За це відсидів 5 місяців у польській тюрмі. Коли дальше перебування у Львові стає для нього небезпечним, він переїжджає на Наддніпрянщину. За кілька років ті ж большевики, яким віддано служив, його заарештовують і засилають на Соловки, де й помер він наприкінці 30 років.

Рання творчість поета позначена двома впливами: з одного боку східноукраїнські модерні поети, з другого — французькі модерністи, якими дуже зачитувався (французьку мову, як і німецьку, знав досконало).

Із східно - українських поетів впливали на В. Бобинського Д. Загул і П. Тичина. Останнього можна впізнати хочби з цієї строфи Бобинського:

"Не барися . . . — блакитно барвінок, —
Не барися, хутко".
Затулився сльозою дзвоник,
Перлою смутку.

Але В. Бобинський мав талант, як передумову для всякого творця, тому вже в перших його поезіях, попри часті нелітературні наголоси, непродумані, навмисне ускладнені метафори, чується його власний голос:

На весняні радісні співи,
Радісні співи на весняні.
Жертви складають невинні діви
На мармурові білі вівтарі.

Або інший уривок:

Я на вас, я на ваших очей сліпоту
Розпалю стосоттисячні блиски.
Я з погорди болючих бичів наплету
На гельотів рабів від колиски.

Цей власний голос модерного поета ще більше ставав артистичним, коли В. Бобинський творчо переторлював у горнилі свого мистецтва французьких модерністів:

Мов ластівки гніздо, ваш будуар,
доступний тільки для інтимних друзів.
Тут ви поставили тривкий вівтар
вечірнім мріям і світанній тузі,
зачаєній у складинах котар.

Якби В. Бобинський був послідовним, то напевне виріс би у першорядного поета. Одначе, зацікавлення соціяльними моментами, зокрема їх пролетарським трактуванням, понизило мистецький рівень цього цікавого поета. Лише зрідка вдавалося йому дати раду своїй набутій "пролетарській ідеології", як от у непоганому вірші "За вітринами сонце в скалки покололось", де пластично зображено, як "гнуться талії дам . . . в'ються в'юнко тази, як очмарений гад . . . з руху ніг — спів жаги".

І нараз у цей блиск, у цей чад, у цей гамір,
поміж шовки і золото й похоті крик,
вріс, як докір німий, як на совісті пляма,
ввесь в мазуті, брудний і блідий робітник.
Йшов спроквола, круг його тихшав, танув галас,
йшов, у глиб кишенів устромив п'ястуки.
І блискуча струя перед ним розступалась,
якби велетень-смерч обнажив дно ріки.

Поема "Смерть Франка" (написана у тюрмі, де сидів Великий Каменяр) — сильний твір. Іван Франко постає у В. Бобинського, як "гострий меч подвижницького слова", як "титанічний молот дивних діл", пророк-бунтар, який бачить, що "правди мудрих книг — якісь недоговорені, неповні", що

. . . хоч книги — глибина,
та більший глиб — життя живе й звичайне.
І хто в його безодні порина,
відкриє в них найкоштовніші тайни.

Полишив В. Бобинський теж вінок сонетів "Ніч кохання" забарвлений еротикою, до якої він взагалі був небайдужий.

Трагічний кінець життя Бобинського яскраво свідчить, що большевизм і українець — явища несполучні. Московський большевизм ладен кожного українця, перше, приголубити, максимально використати його для себе, але врешті обов'язково знищити. Так було з В. Бобинським. Так було, є і буде з тисячами інших.

Книжки В. Бобинського: "В притворі храму" (1919), "Ніч кохання" (1923), "Тайна танцю" (1924), вибрані "Поезії", 1920 — 28.

Яр СЛАВУТИЧ

В. БОБИНСЬКИЙ

СМЕРТЬ ФРАНКА
(уривок)

Немов пливак, знесилений, охлялий,
Що довго плив, і вже близький мети,
Попавши в вир, що розбиває скали,
В зрадливій тоне глибині води;

Мов сонця круг, похилений над обрій,
Що котиться-паде нестримно вниз,
І людям шле свій усміх теплий, добрий,
Обмитий сяйвом пурпурових сліз;

Мов робітник, що покінчив роботу,
І в'яжучи свою майстерську снасть,
Свій твір, цей плід свойого труду й поту,
Останній раз ще поглядом обдасть, —

Так танув, так одходив, так прощався
З життям, з людьми, з роботою Іван.
Згасав пожар, що в небеса вдирався,
Нестримно гаснув, потахав вулкан . . .

А. Рибчук

МИКОЛА ЛИСЕНКО

Друга половина XIX століття в Україні — це тяжка проба для українського народу й його культури. Хоч 1861 року скасовано кріпацтво й народ український повинен був би вільніше віддихнути, але в короткому часі настала знов страшна політична реакція, яка, здавалося, задушить усе, що українське. "Жадної України не було, нема й бути не може" — ось слова жорстокого царського міністра внутрішніх справ Валуєва, який 1876 р. спонукав царя Олександра II підписати указ про заборону українського слова. "Від молдаванина до фіна — на всіх язиках все мовчить" — писав безсмертний Тарас Шевченко, влучно схарактеризувавши не лише той стан, що був на Україні за його часів, під пануванням Миколи І-го, але й пізніше, в II-ій половині XIX ст.

. . . . . .

Саме на той час припадає діяльність одного з найбільших українських музик, якому поруч з Шевченком судилося своєю музичною творчістю будити й підтримувати український національний дух. Це був **Микола Лисенко.**

Народився М. Лисенко 23-го березня 1842 р., в селі Гриньках на Полтавщині. Мати його Ольга Лисенко, з українського роду Луценків, жила тоді в своїому маєтку. Вихованка т. зв. "Смольного Інституту", дівочої аристократичної школи в Петербурзі, — цілком зросійщена, української мови зовсім не знала й нею не розмовляла. Його батько Віталій, нащадок козацького роду, людина військова, володів досить добре українською мовою, але теж нею вдома не розмовляв, як і всі тодішні пани, помосковлені українці. Українська мова — це було щось "низьке", "просте", "хлопське" і розмовляти цією мовою в панському домі панам і паненятам не личило. Її відступили простому людові. І хто знає, яким шляхом пішло б виховання Миколи, коли б не те, що сам він від народження жив в українському оточенні. Хоч у салонах батьків чути було лише ро-

сійську й французьку мови, але, на щастя, Миколу тягнуло до простих людей, до дворської челяді. Він розмовляв з нею лише українською мовою, слухав і захоплювався українськими піснями, яких співали парубки й дівчата. Ще великий вплив мали на нього бабуня та дядько Олександер Лисенко, що любив козаньку старовину, співав козацьких пісень і розмовляв лише по-українському.

Від 5-ти років життя Микола Лисенко почав учитися грі на фортепіяні й першою його вчителькою була його мати. З раннього дитинства він виявляв великі здібності й велику охоту до музики. 10-ти років він пішов до школи, спочатку в Києві, потім у Харкові, продовжуючи вчитися далі на фортепіяні, виступаючи з успіхом на прилюдних концертах.

Закінчивши гімназію, записався на природничий факультет Харківського університету, але не довго затримався тут, бо вже 1861 року переїхав до Києва й тут вступив до університету св. Володимира, який закінчив 1865 року. Будучи студентом, узявся дуже діяльно й за музичні справи. Зорганізував студентський хор і майже жодний концерт не обходився без Лисенка. Завдяки мистецькому виконанню українських пісень, хор мав велику популярність. Але не лише хором і концертами займався Лисенко й учасники хору — студенти. Вони їздили підчас вакацій по селах, записували різні пісні, а Лисенко дбав про музичне оформлення їх, обробляючи й гармонізуючи та пишучи для них фортепіяновий акомпаніямент.

Закінчивши університет 1865 року, Лисенко пішов на службу, як мировий суддя на Київщині. Служив лише два роки. Не було захоплення цією роботою. Його артистична душа рвалася до іншого, до чого він вважав себе покликаним. Це була музика. Під впливом своїх приятелів-українців Лисенко вирішив закінчувати свою музичну освіту. З цією метою він виїхав до Німеччини, щоб записатися до вищої музичної школи в Ляйпціґу, яку вважали тоді за найкращу в Европі. За два роки вчення у цій консерваторії, Лисенко проявив себе як талановитий музика і з дуже добрим успіхом закінчив свої студії, одержавши прекрасні характеристики від своїх професорів, які високо його оцінили. Тут же, в Ляйпціґу, він вперше приступив до своєї композиторської діяльности.

1868 року Лисенко написав музику до "Заповіту" Т. Шевченка й опрацював та видав "Збірник українських народніх пісень".

По закінченні консерваторії, Лисенко вернувся до Києва й дістав посаду професора музики в Київському дівочому інституті та в чоловічій учительській семінарії, заробляючи поряд з тим приватними лекціями як піяніст-педагог.

Тут, у Києві, продовжує свою працю над виданням другого випуску "Збірника українських пісень. Пише також музику до "Кобзаря" Т. Шевченка та багато хорових пісень. Крім того, не покидає своєї концертової діяльности, влаштовує в міському театрі низку концертів, які проходили з великим успіхом. Ці концерти мали на тодішню молодь величезний вплив, який будив приспану національну свідомість.

1872 року Лисенко написав оперу "Різдвяна Ніч", взявши текст до неї від Михайла Старицького. В дійсності була це оперета на 2 дії, і її виставили в супроводі фортепіяну в приватній школі. А оскільки слухачі сприйняли цю річ дуже прихильно, приятелі Лисенка почали намовляти його, щоб він поставив цю оперу на великій сцені. Лисенко послухався, і, договорившись зі Старицьким про збільшення лібретто ще на 2 дії, дописав музику, і 1873 року вперше виставлено її в Київському міському театрі.

Портрет М. Лисенка з програми ювілейного концерту в Києві 20. 12. 1903 р.

По різному зустріли цю оперу приятелі й вороги. Особливо росіяни й жиди не шкодували слів і статтів у газеті "Кієвлянин", щоб поглузувати над новим досягненням української музики, та її вартістю. Поява цієї опери на сцені міського театру мала неабияке значення. Це ж бо були народини нової музики, української національної опери.

Незабаром Лисенко виїхав до Петербурга, де брав лекції інструментації у відомого тоді професора Консерваторії Римського - Корсакова.

Живучи два роки в Петербурзі, Лисенко й там улаштовував концерти, які звернули на себе увагу петербурзької публіки та музичних кіл. Пізнавши великий талант Лисенка, петербуржани намагалися перетягнути його на свій бік. Але Лисенко не пішов їм на руку і 1875 р. повернувся до Києва продовжувати свою музичну діяльність на рідному ґрунті, для своєї батьківщини. Він далі працює як педагог, видає збірники народніх пісень, звертаючи увагу на пісні обрядові ("Молодощі", "Купальська справа") тощо.

1876 р. появився згаданий вже царський указ, який заборонив українську мову. Здавалося, все пропало, все замовкло. Але не замовк український співець, який далі творив, далі влаштовував свої концерти, хоч слова в піснях перекладались на московську мову. Так було до 1881 р., коли вмер Олександер II. Після його смерти настала змога виставити оперу "Різдвяна Ніч" (1882 р.) у Харківському театрі.

Відродився український театр. Появилась ціла низка визначних українських артистів. Успіх опери "Різдвяна Ніч" і "Чорноморці" вплинув на Лисенка так, що вкупі зі Старицьким вони вирішили писати нові опери. Так появилась "Майська ніч або утоплена" й "Тарас Бульба". Невгамовно працював Лисенко, впорядковував музику до "Наталки Полтавки", написав до неї увертюру.

В 90-их роках організував свій хор, підготовив його до виступів і виїхав у подорож по Україні, даючи концерти в більших містах і містечках, що немало спопулярізувало українську музику й саме ім'я Миколи Лисенка.

Коли в 1903 році, в Полтаві, відкривали пам'ятник Ів. Котляревському, Лисенко написав Кантату до слів Т. Шевченка: "На вічну пам'ять Котляревському", яку виконано під його особистим керівництвом.

Цього ж, 1903 року, відсвятковано 35-літній ювілей музичної діяльности Лисенка. Громадянство зібрало досить велику суму грошей і вручило їх Лисенкові, який використав ці гроші для організації музично - драматичної школи, де під його керівництвом вчилося багато талановитих учнів.

Але Лисенко не був лише працівником на полі музики. Він був активним громадським діячем, який не жалів здоров'я і сил, щоб працювати і в "Просвіті", яка організувалась 1905 р. підчас революції і в "Українському Клюбі", який провадив велику культурну, громадську і політичну роботу.

В ці роки Лисенко занепадав уже на здоров'ю. Приневолений лікуватися, поїхав на деякий час до Німеччини, й поправившись дещо, повернувся на батьківщину та тут продовжував свою музичну працю. Він зладив новий випуск "Збірника українських пісень", написав музику до одноактової опери "Ноктурно", яку закінчив кілька днів перед смертю.

Лисенко вмер 6-го листопаду 1912 р. З великим сумом і жалем хоронила ціла Україна свого співця. Величезні маси народу, представники всіх земель України, приїхали віддати останню шану тому, хто так кохав свою Україну, свій нарід, хто доостанку віддавав усі свої сили й здоров'я для добра батьківщини.

Велика заслуга Лисенка на полі музики. Він бо перший почав записувати й обробляти українські народні пісні. Він перший написав музику до "Кобзаря" Т. Шевченка. Він перший створив українську національну оперу. Він є початком нової епохи в українській музиці. О. Кошиць і К. Стеценко — два світової слави диригенти — його ученики.

Як музика, Лисенко має для українського народу колосальне значення, більше, ніж національні музики інших народів, коли взяти на увагу ті умови, в яких доводилось Лисенкові, як українському композиторові, творити й працювати.

Згадуючи його в 39-ту річницю смерти, будемо надіятись, що скоро прийде час, коли ми дочекаємось відповідного для нього великого мистця видання повної збірки його творів з докладним життєписом, характеристикою та оцінкою його генія.

Дуже бажаним було б ,щоб наші музикологи зв'язалися з видавництвами лексиконів та вмістили там свої статті про видатніших наших музик та про українську музику. Досі в цьому напрямку нічого ніде знайти не можна.

Князь Ернест Баранжер Президент Світової Академії Мистців і Вчених

Світова Академія Мистців і Вчених

ІНАВҐУРАЦІЙНА ПРОМОВА АКАДЕМІЧНОГО РОКУ 1950 - 1951.

Подаємо з незначними скороченнями промову кн. Е. Баранжера, президента Світової Академії Мистців і Вчених, яку він виголосив в Римі 15. X. 1950 при інавгурації академічного року 1950 - 1951. До цієї Світової Академії в лютні ц. р. обрано на віце - президента по клясу української літератури проф. Є. Онацького. В промові вияснюються характер і цілі Академії. **Редакція.**

Ексцеленції, Пані і Панове!

Мені незвичайно приємно привітати, в імені Світової Академії Мистців і Вчених, визначних представників Італії і Закордону, що тут зібралися.

Всім Віце - Президентам академічних клясів, що успішно співпрацюють, завдяки висоті своїх поглядів і шляхетності серця й думки, для поступу й розвитку Академії, складаю мою безумовну подяку.

Вартість нашого слова — в якості цілі, до якої воно прагне.

Народи живуть не лише з матеріяльних осягів, і тепер уже загально визнано, що джерела найвищого добробуту походять з поступу студій, з удосконалення людського сумління, і з піднесення духа, що стоїть понад всякими подіями й речами.

Релігія, Мистецтво, Наука змушують людський духовний світ, і цивілізований світ знає, що він своїм Філософам, своїм Мистцям, своїм Ученим і своїм Святим завдячує, що народи так між собою зблизилися, що відчули приспане бажання Любови. Любови, як найчистішого полум'я, яке очищує людський рід від усяких нашаровань, що його опоганюють, що в'яжуть його пориви до гарного, до доброго, до Божеського.

Світова Академія Мистців і Вчених повинна бути тим світляним маяком, що оживлює народню свідомість. Вона ставить собі за мету — осягнення всіх тих цілей, які свобода і демократія підказують і поручають, в свідомості, що її завдання полягає особливо в вихованні й в зближенні народів. Світ іде фатально до свого нового призначення . . .

Кожна доба характеризується фактами, які глибоко впливають на хід подій. Війни, голод, плач, спустошення завжди йшли за хибними ідеалами. Саме тому, ми бажаємо, щоб народи краще пізнали один одного, щоб могли успішніше співпрацювати над осягненням більш довгої доби миру.

Марно намагатися виправдувати суспільні конфлікти різницями господарського стану та боротьбою клясів, — підставою всього зла є — неосвідомленість народів.

Світова Академія Мистців і Вчених це — ніби гамарня, в якій мають стопитися найкращі сили науки, культури, мистецтва в спільному намірі загального добра. Досі було багато перешкод для осягнення цієї цілі: перешкод інтернаціонального характеру, що походять головно з відсутности почуття взаємного довір'я між народами, — вони забороняли нам нав'язувати стосунки, необхідні для осягнення згоди; і перешкод унутрішнього характеру, що походять із незрозуміння засад демократії, із незрозуміння необхідности спокою духу й взаємної пошани . . .

Необхідно, щоб душі людей перейнялися почуттям взаємної пошани, яка, зроджуючи любов і гідність в кожному, зближує і об'єднує всіх в одній спільній думці для осягнення однієї спільної мети, — зближення на підставі мистецтва, культури й науки, — зближення, якого всі хотять, але якого ще зовсім нема . . .

Мистецтва не можна задушити. Геній не повинен терпіти ніяких інших впливів і натисків, окрім тих, що походять із його творчого полум'я, що розпалюють в його духові Божі мудрість і воля.

Мистецтво проводить борозну, що в ній розквітають пишні квіти, якими прикрашається чоло відповідної нації. Всі мистці були найбільшими творцями, іноді, правда, бунтівничими, — але, навіть в погані часи перемоги злоби й ворожнечі, вміли вони — своїм словом, своїми кольорами, своїми різцями, — творити дорогоцінні підмурівки найбільшим пам'яткам світу. А слово їх завжди служило вільним співом навчання. Із словом народилися філософи, знайшли надхнення поети, відчули його в своїй музиці музики, занатомізували його вчені, воно завжди повинно залишатися вільним і чистим.

Якщо це вільне і чисте слово вимовлятимуть люди чесні, які дбають про добро людства, — воно говоритиме тільки про погодження між людьми, про порозуміння.

Ексцеленції, Пані і Панове!

Мистецтво підносить дух і вказує йому найчистіші цілі, для яких захотів його на землі Всевишній; культура звертає нас до мистецтва і до поезії, а все це разом формує людське знання.

Так думає й наш міністр народнього виховання, проф. Ґонелля, який в інавгураційній промові на конґресі філософів сказав:

— Побажаймо, щоб поезія повернулася в наше життя і виховала мистецтво!

В історії світу ще так недавно, був такий момент, коли, здавалося, приходить кінець. Але саме тоді, як над бідною людськістю, здавалося, вже заширяла смерть, мізерія і моральний розклад, коли, здавалося, вже неможлива ніяка відсіч, піднісся ґолос, щоб влити в неї нове життя, надхнути її новою вірою, вказати їй правдивий шлях — це ґолос сумління, голос Бога.

Він розв'язав вузли нашої мізерії, освідомив нам наші помилки, примусив нас плакати, — і той наш плач був нашим очищенням . . .

Ми не хочемо більше розглядати народи в залежності від їх кордонів, або від їх господарських можливостей, — **ми хочемо розглядати їх лише з точки погляду розвитку культури, яку вони можуть дати світові. Ми хочемо, щоб всі люди були свобідні й щасливі в атмосфері згоди й взаємного розуміння.**

Слово має величезне значення, особливо в наші часи бурхливого народження й розпаленого заходу. Словом ми передаємо прийдешнім народам ідеї, виховуємо молодь, але ж, завдяки слову, це виховання буває й хибним і сприяє появі нездорових осередків, які фатально породжують суспільні хвороби, до війни включно . . .

Суспільне моральне й духове переродження, що стоїть у наших цілях, напевне не відкине культу краси. Ми повинні любити однаково всі мистецтва, бо в кожному куточку землі, в кожному найдальшому селі, кожний може щось дати для справи спільної культури, бо по всіх усюдах народжувалися виняткові люди, що своєю поезією, мистецтвом, наукою щось зробили для порятування світу з апокаліптичного виру нездорових пристрастей.

Касуючи, бодай в ідеалі, всі ті кордони, що наклали нам політичні конвенції, і розглядаючи всі народи з точки погляду їх дійсної вартости, ми дивитимемося на весь світ, як на спільну Батьківщину всіх тих, що сприяють розвиткові знання і культури . . . Із **етичних** заложень інтернаціонального характеру зродилася наша велика культурна організація. Світова Академія Мистців і Вчених перебирає на себе високу честь і відповідний тягар **представляти в світі культурні вартості людського інтелекту . . .**

Ця Академія, натурально аполітична, має своєю ціллю співпрацювати для поширювання і поступу дисциплін мистецьких, літературних і наукових, як суспільних знаряддів для культурного поступу й духового зросту.

Академія, охоплюючи все людське знання, намагається осягнути поміж людьми почуття більш успішної солідарности, щоб привести до тісніших зв'язків між вибранішими верствами різних Націй.

Публічне відчитування студій й доповідей наших Академіків і інших осіб; виконування концертів; скликування літературних та наукових конференцій; влаштовування курсів удосконалювання в літературах, мистецтвах, в студіях наукових та професійних; конкурси на теми з різних дисциплін із нагородами для переможців; підготовлювання й влаштовування виставок образотворчого мистецтва, а також виставок мистецтва промислового та ремісничого; відзначування титулами тих, хто визначився якимсь геніяльним твором, — все це знаходиться в програмі нашої Академії.

Визнано відповідним призначити стільки Віце - Президентів клясів, скільки існує дисциплін, із відповідною компетенцією, офіційно визнаних громадською думкою та більш визначними особами в Італії і Закордоном.

Плоди наших студій будуть дискутуватися на спеціяльних Академічних зібраннях по кращих залях Столиці. Але хай мені буде дозволено не входити в технічні подробиці, які могли б занудити. Все ж, перше, ніж закінчити ці слова, хочу висловити своє глибоке задоволення з уже осягнених успіхів. Нації світу можуть віднайти себе в нашому гаслі: **"Пізнаватися, щоб любитися".** В цій високій ідеї ми покладаємо наші кращі надії на майбутнє людськости. Прошу тому пильно з усією Вашою інтелектуальною вартістю співпрацювати задля тріюмфу духа над матерією, щоб приготувати поле, на якому всі ідеології змогли б

(Закінчення на 13-ій стор.)

Допомога „КоДУСу"

Обидва останні Загальні Збори "Комісії Допомоги Українському Студенству" в Ерлянгені і Фюрті схвалили одноголосно постанову: звернутися до всіх колишніх стипендіятів "КоДУС-у" з проханням про зворот стипендій та допомог, що вони їх отримали від "КоДУС-у" протягом останніх десяти років. Президія "КоДУС-у" при різних нагодах пригадувала своїм колишнім стипендіятам їхні зобов'язання, але не мала досі належного успіху, тому, повторюючи тепер публічно свій заклик, дозволяє собі одночасно поінформувати громадянство про число стипендіятів та висоту виплачених досі сум.

Це звідомлення із зрозумілих еміграційних причин не цілком докладне й обмежене тільки до даних Централі "КоДУС-у" в Німеччині й "КоДУС-у" в Австрії. Не охоплені звідомленням стипендіяти й стипендії наших братніх "КоДУСів" у Бельгії, В. Британії, Голяндії і ін.

1. **Число виплачених стипендій** (разом з більшими допомогами)

а) За роки 1940 - 1945 в краю і закордоном:

Рік і семестер	Край	Закорд.	Усього
1942	177	184	361
зим. сем. 1942-43	532	222	754
літ. сем. 1943	523	206	729
зим. сем. 1943-44	588	242	630
літ. сем. 1944	557	240	797
зим. сем. 1944-45	—	117	117
літ. сем. 1945	—	29	29
Усього	2377	1240	3417

б) За роки 1946 - 1950 на еміграції (без закордонних стипендій у Бельгії, Голяндії, Франції, Англії і ін.) за академічними роками:

1945-46	1946-47	1947-48	1948-49
290	490	588	748
1949-50	1950-51		Усього
471	105		2692

в) Число закордонних стипендій, виєднаних Преосв. Кир Д-ром І. Бучком або "КоДУС-ом".

1. США	42
2. Бельгія, зах. Преосв. о. Д-ра І. Бучка	41
3. Еспанія, зах. Преосв. о. Д-ра І. Бучка	41
4. Ірляндія, зах. Преосв. о. Д-ра І. Бучка	6
5. Англія	2
6. Швайцарія	2
7. Франція	2
8. Канада	1
9. Півд. Африка	1
10. Швеція	1
Усього	139

Усього: під
а) 3.417 стипендій
б) 2.692 "
в) 139 "

6.248 стипендій

II. А. **Виплачено стипендіянтам** (без допомог на інші цілі, м. ін., на харчеві, відпочинкові оселі, студ. організації, видавництва і ін.)

а) в рр. 1940-1945 в краю і закордоном:

рр. 1940-42	245.000 зл. п.	122.500 РМ
" 1943-44	2.276.200 " "	1.138.100 "
" 1945	360.000 " "	180.000 "
" 1945 (в Берліні)		25.000 "
Усього	2.881.200 зл. п.	1.465.600 РМ

б) в рр. 1945-50 на еміграції (у Німеччині):

рр. 1945-46	87.608.00 РМ	або 8.760.80 ДМ
" 1946-47	213.866.08 РМ	або 21.386.61 ДМ
" 1947-48	225.770.85 РМ	або 22.577.08 ДМ
Усього	527.244.93 РМ	або 52.724.49 ДМ

в) в рр. 1948-1950 новою (ДМ) валютою (у Німеччині):

рр. 1947-48	1.040.00 ДМ
" 1948-49	122.758.14 ДМ
" 1949 по 31. 12. 50.	61.233.20 ДМ
Усього	185.031.34 ДМ

Усього: під
а) 1.465.600.00 ДМ
б) 52.724.49 ДМ
в) 185.031.34 ДМ

1.703.355.83 ДМ

В Австрії:

1947	39.100.00 шіл.
1948	84.871.00 шіл.
1949	88.524.00 шіл.
1950	16.481.54 шіл.
Разом	228.976.54 шіл.

II. Б. **Виплачено на "Український Науковий Фонд" при ЦПУЕ** (для науковців)

1946	53.749.69 РМ	5.374.97 ДМ
1947	51.501.18 РМ	5.150.11 ДМ
1948	58.643.68 РМ	5.864.37 ДМ
		16.389.45 ДМ
1948		702.62 ДМ
1949		1.011.98 ДМ
1949-50		255.00 ДМ
	163.894.55 РМ	18.359.05 ДМ

II. В. **На "Український Науковий Фонд" у Львові**

25.000.00 ДМ

II. Г. **Виплачено у Німеччині кер-пакетами ЗУАДК, Фонду Допомоги Українців Канади і ін.**

ЗУАДК (кругло)	250 кер-пакетів
ФДУК	150 кер-пакетів
п. Дубилько	9 кер-пакетів
Приватні	9 кер-пакетів
Усього	418 кер-пакетів

вартости 20.900 марок.

Загалом виплачено в усіх позиціях

під II. А.	1.703.355.83 ДМ і 228.976.54 шіл.
під II. Б.	18.359.05 ДМ
під II. В.	25.000.00 ДМ
під II. Г.	20.900.00 ДМ
Усього	1.767.614.88 ДМ і 228.976.54 шіл.

У цю суму не зараховані підмоги в натуралієх, одягах тощо, зокрема дуже видатна допомога, виєднана "КоДУС-ом" в ЗУАДК для студентських харчівень "КоДУС-у", вартости кількадесятьох тисяч нім марок. В самому тільки 1948-49 ЗУАДК видав для харчівень у Німеччині 5,618 фунтів смальцю, 89 гальонів оливи, 236 ф. крупи і більшу кількість мучних продуктів, консервів, мила тощо, в Австрії щомісячно по 780 ф. товщу і 780 ф. цукру. Фонд Допомоги Українців Канади дав "КоДУС-ові" в британській зоні для студентства 500 ф. товщу.

Вкінці треба згадати, що за давнім порозумінням колишні стипендіяти "Укр. Наук. Комітету" у Львові мають обов'язок звернути вибрані свого часу в Галичині стипендії й допомоги. Так само стипендіяти, що за рекомендацією і заходами "КоДУС-у" отримали поважні стипендії з інших фондів, повинні пригадати собі обов'язок допомоги тепер "КоДУС-ові", щоб дати йому змогу допомагати новому контингентові.

Коли перевірити число стипендіятів, то виявляється, що більше як 80% стипендіятів закінчило з допомогою "КоДУС-у" свої студії, а поважна частина колишніх стипендіятів уже мала б змогу приступити до сплати своїх зобов'язань. На жаль, колишні стипендіяти "КоДУС-у" забувають про свої зобов'язання, чого доказом є те, що в останньому акад. році 1949 - 50 із стипендійних зворотів надійшли до Каси "КоДУС-у" 140 марок, а в поточному році 1950-51 звороти поступають також у дуже скромних розмірах.

Треба сподіватися, що новий апель і подані дані про число стипендій і виплачених сум не лишаться без належного відгомону.

Проф. Д-р Зенон Кузеля
Голова "Комісії Допомоги Укр. Студенству".

Централя Комісії Допомоги Українському Студенству (КоДУС) повідомляє, що з початком березня н. р. переносить свій осідок до Сарселю під Парижем, куди просить звертатися в усіх справах Товариства на адресу:

Prof. Dr. Zenon Kuziela, Sarcellas (S.et O)
27 rue des Bauves, France.

СВІТОВА АКАДЕМІЯ МИСТЦІВ І ВЧЕНИХ ..

(Закінчення з 12-ої стор.)

зустрітися і злитися в одному ідеалі Любови.

Ця Академія — інтернаціональна, бо вона має Генеральні Делегації в більш важливих Націях. Але вона народилася в Італії, тисячелітній колисці цивілізації, і з цієї Італії вимахуємо ми нашим полум'ям надії й свободи для всіх народів, бо цивілізація Італії, розпроменівшись по всьому світі, зробилася спільним для всіх добром і тому може служити за спільний зв'язок, що єднатиме всіх в одному всесвітньому братерстві.

Сподіваюсь, що це об'єднання мистців і вчених із усіх кінців світу буде найбільш успішною пропагандою для встановлення довгої доби миру, збудованого на людській солідарності, що знаходить своє здійснення в присутності представників з усіх рівнобіжників світу в цьому Вічному Римі, що зсинтезовував у собі, протягом століть, найвищі цивілізації почуттям права, яке його пересякає, і почуттям справедливости, яке ним керує.

Цим моїм викладом маю честь, Панове, проголосити відкритим академічний рік.

(З італ. Є. О.)

Мистецька виставка

На дуже прихильні признання заслужила собі висококультурна імпреза, влаштована українською громадою в Курітибі, в Бразілії. Скромне часописне оголошення подало вістку про те, що Товариство Прихильників Української Культури за ділового виконанням існуючої при ньому Секції Охорони Дітей і Опіки над Молоддю, влаштовує в днях від 6 до 13 серпня 1950 р. **першу виставку народнього мистецтва.** Отже, вперше за час існування української еміграції в Бразілії, свій і чужинецький світ мав змогу приглянутися зблизька українському мистецтву та оцінити його красу і безприкладне багатство народньої творчости. Всупереч недовірливому ставленню своїх (як звичайно!), та навіть "стриманості" деяких осіб з "принципових мотивів" ініціятивна Секція у своїй упертій послідовності, провела підготовку виставки бездоганно. В улаштуванні виставки була помітна дбайливість, яка доказувала, що керманичі виставки не проминули нічого, що давало би причину до яких небудь закидів. Своїм розположенням, розміщенням експонатів, виставка нагадувала наші старокрайові цього роду імпрези і ні в чому їм не уступала.

У поточних розмовах на тему виставки чулося невимушене ствердження: ніяка пропаганда, ні усна, ні писана — від початку існування української колонії в Бразілії не принесла для української справи таких успіхів, як однотижнева виставка народнього мистецтва. До цього признавалися свої на основі стверджень чужинецьких відвідувачів, які залюбки, прямо зі студійним зацікавленням вдивлялися у кожний предмет на виставці. Неймовірним здавалося їм, щоб ці перлини нашого мистецтва, вишивки і тканини, були витвором нашого простолюддя. "Що це за нарід, де він живе, чи справді всі вони мистці"? Ось питання, відповіді на які треба було давати заторкуючи нашу історію від часів Володимира, (що його портрет пишався у різьблених рямах) до визвольних змагань дієвої УПА.

Що ж уявляла собою ця виставка? Ініціятори поклали собі за завдання показати найкращі витвори народнього мистецтва, витвори нефальшовані ні чужою кольористикою ні запозиченим "смаком". Для полегшення цього завдання покликано оціночну комісію, яка переглянула всі експонати і вирішила, які з них можуть іти на виставку. Належно підготовану виставку відкрито коротким виступом хору і виступами танцюристів (пластунок) в народніх строях. Це відкриття відбулося в окремій залі, з якої учасники перейшли до сусіднього будинку школи сестер Служебниць. Офіційного відкриття доконав на прохання Голови Т-ПУК, представник влади, перетинаючи традиційну стрічку, при вході у виставові залі.

В чотирьох просторих шкільних залях розміщено з мистецьким смаком 602 експонати, що були власністю 38 осіб. Експонати, поділені на групи, уявляли собою таке зіставлення:

Вишивки різні	334
Кераміка —	17
Килими —	12
Тканини —	9
Дереворізьби —	79
Малярство — образи —	35
Мосяжні вироби	4
Різні —	23

Взори до вишивання 89 таблиць.

З цього зіставлення видно, що найбільшу і найбагатшу групу творили вишивки. Тому найімпозантніше виглядала заля, в якій на двох головних і кількох бічних столах були розложені буковинські, гуцульські, бучацькі, яворівські, полтавські мотиви, які прегарним зіставленням красок і способом вишивання (хрестик, низинка, гладь) манили око глядача. Взагалі, відвідувач, вступивши до залі, розгублювався, не знаючи "від чого починати". Його манили прегарні килими, розвішені на стінах, чудові образи наших мистців, ікони, прибрані декоративними рушниками, прегарні занавіси на вікнах, дбайливо розміщені між вишивками дереворізьби (касетки, альбоми, різні гуцульські коробки), прибрані в гуцульські строї манекени. Провідники опікуючися від відувачами проводили даючи вичерпні пояснення при кожному хочби найменшому предметі. Спиняючися при виході перед мапою України давали відповіді на питання чужинців відносно українських справ.

Справжнє здивування виказували відвідувачі, коли їх просили ще до трьох дальших кімнат. Уважали, що вже в тій одній бачили стільки, що могли б із захопленням відійти. Та в черговій кімнаті перед їх очима інша картина. Тут переважають церковні ризи. На чоловій стіні прегарно тканий прапор з портретом Митрополита Шептицького. Це власність колишнього Шкільного Товариства в Антоніо Олінто, яке в цей спосіб вшанувало побут Митрополита в Бразілії 1922 року. Загальну увагу звертає великих розмірів килим тканий Сестрами Служебницями в Ітапарі. На протилежній стіні теж їхньої роботи вишивка передпрестольна завіса (замість іконостасу) з вишитим написом "Святая Святих". А побіч, високої мистецької вартости килим з Київщини. На кількох столах розложені інші експонати: на одному дереворізьби з перевагою декоративних тарелів і хрестів, на другому вишивані речі для церковного вжитку, на третьому і четвертому вишивки для хатнього вжитку. В куті на прибранім вишивками столі, ікони в різьблених рямах: Христос і Марія. Прапор Митрополита, портрети замучених Владик і взагалі ціла обстановка викликають у глядачів поважний настрій, тимбільше, що при поясненнях вони знайомляться з важкою долею нашого народу.

В черговій — третій кімнаті загальну увагу привертають чудові українські строї — чоловічі й жіночі сорочки, гуцульські кожушки, киптарики, блюзки, декоративні рушники між якими зберігся унікат з Кривого Рогу. Захоплення глядачів викликає стрій старшої жінки з Полтавщини позначений високомистецькою мережкою сорочки на рукавах і на придолі. І знов дещо з дереворізьби, виробів, інкрустованих соломкою — коробки, альбоми, хрести.

І врешті четверта й остання кімната, уряджена як прийомна. Вона завершує враження глядача. Тапчан з чудовими подушками, над тапчаном килим, на ньому ікона прибрана рушником, потім різьблений радієвий апарат. Над вікнами і дверями чудові завіси, а посередині стіл, накритий "музейним" обрусом з Полуботківським взором, а на ньому чорний кавовий сервіс, оздоблений вишивками кораликовим взором. Між вікнами декоративні тарелі - кераміка. Побіч на стіні, килими в гуцульському стилі, а далі стіл з касетками, різьбленими рямами і друковані взори.

Тут відвідувач закінчує свої оглядини. Тут висловлює він свої завваги, щодо недоліків виставки, з яких тільки один — одинокий є поважним. Чому не можна нічого купити? І справді, якщо б була змога купна експонатів, то продовж двох перших днів була би виставка зліквідована. А що найважніше чужинецький глядач не є без смаку. Він цікавиться і високо цінить оригінальні, нічим не зфальшовані, справжні наші українські мотиви. Його разить таксамо як і нас усяка чужа домішка. До обруса, що його бачить під чорним сервісом, глядач ставиться з такою ж самою увагою і повагою як і кожний з нас. Подиву гідна, ніжна вишивка Полуботківським взором викликає у нього глибоке зачудування, особливо, коли йому пояснюють, що цю мозольну роботу виконала сільська дівчина продовж 3 місяців.

— Чи справді не можливе? Продайте!

— На жаль, цьому немає ціни.

Друга заввага, може й слушна те, що виставка тривала короткий час, і що не урядженo її в центрі міста. Та все ж таки ще раз треба підкреслити, що виставка не тільки виконала, але перевищила своє завдання.

Виставку відвідало кругло 1.500 відвідувачів. Наші давні емігранти, що були колись співтворцями цих народніх скарбів, а відтак виїхали на чужину, зі сльозами в очах оглядали "свою" вишивку, "свої" тарілки, "свої" одяги і зі зворушенням казали: "Тут пахне нашою рідною хатою". Чужі з захопленням підкреслювали, що вони навіть не припускали, що існують на світі такі чудові речі, які є витвором людської спрацьованої руки. А професори шкіл, що відвідували виставку разом з учнями, вписували до книжки: "Можемо сказати, що наші враження з виставки належать до найкращих у нашому житті".

Справді, можемо бути горді за наших предків, за таку спадщину. Питання лише в тому, щоб ми цю спадщину і вклад у нашу культуру **уміли і хотіли** використати на чужині для ствердження доброго імени нашої Батьківщини.

—ик.

РОЗШУКИ

Деркача Гриця з родиною (Калина, Іван і Петро), який виїхав з села Космирин пов. Бучач 1937 р. до Парагваю, пошукує Іван Деркач.

Яцука Петра з Медведівець пов. Бучач, який виїхав до Аргентіни, пошукує Е. Яцук.

А. Грицишин в Канаді пошукує своїх рідних, які живуть в Аргентіні.

Василя Демянця, що виїхав до Аргентіни 1934 р. з села Горохолина пов. Станиславів, шукає брат Іван Бурггардт, Бразілія.

Гринька Кузишина, що виїхав до Аргентіни з села Олесин пов. Бережани, шукає брат Микола Кузишин, США.

Дмитра Савлюка с. Миколи народженого в селі Журакі повіт Надвірна к. Станиславова, який виїхав до Аргентіни 1932 р., пошукує братанок Степан Савлюк, що живе тепер у Німеччині.

Зголошення до Адміністрації "Овиду".

Спілка УНЛіМ

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Заповіджені Річні Загальні Збори Спілки Українських Науковців, Літераторів і Мистців в Аргентіні відбулися 22 квітня 1951 р. в домівці Українського Клюбу в Буенос Айресі. Збори відкрив дотеперішній голова Спілки п. проф. Є. Онацький у приявності 20 членів, а проводила вибрана Зборами предсідниця п. д-р О. Драгоманова, секретарював п. ред. Б. Вітошинський.

Про діяльність Спілки в 1950 р. звітував голова п. проф. Є. Онацький. В день Загальних Зборів Спілка нараховувала 49 членів. У звітовому році відбулося 24 сходин, з цього 2 присвячених організаційним справам, а 22 з доповідями членів Спілки та запрошених гостей. Правління відбуло 13 засідань. Реферати виголосили: пп. проф. Є. Онацький 4, ред. Гр. Голіян 3, Ю. Богацький 2, проф. І. Бандура, проф. К. Бульдин, доц. Т. Буката, реж. Ю. Григоренко, д-р О. Драгоманова, О. Запорожець, І. Качуровський, О. Керч, В. Ласовський, інж. В. Левицький, проф. Ю. Полянський, ред. Ю. Середяк, Ю. Тис по одному.

В "Овиді" чч. 8 і 9 за 1950 р. були подані докладні дані про діяльність Спілки і були подані реферати, виголошені до 31. 8. 1950 р. Від того часу виголошено такі доповіді: 1. 9. д-р О. Драгоманова: "Аргентінська література" (доповідь — пізніше видрукована в "Овиді"); 29. 9. ред. Гр. Голіян: "Ідеологія в літературі" — 1-ша частина; 6. 10. ред. Гр. Голіян "Ідеологія в літературі" — 2-га частина (доповідь — пізніше друкована в "Українському Слові"); 13. 10. ред. Ю. Середяк: "Сучасна українська преса на чужині; 20. 10. ред. Гр. Голіян: "Сила проти сили" (доповідь — пізніше друкована в Альманаху Т-ва "Просвіта" в Аргентіні за 1951 р); 24. 11. арт. мал. В. Ласовський: "Ексодус нашої епохи"; 10. 11. О. Керч: Авторський вечір.

В міжчасі жваву працю проявляла при Спілці Студія ім. Л. Курбаса, виступаючи успішно з "Лісовою піснею", про що також писалося уже в попередніх числах "Овиду".

Касовий звіт подав скарбник п. М. Гаврилюк. Від Ревізійної Комісії подав звіт п. Ю. Тис.

В дискусії над звітами промовляли пп. Богацький, Ласовський, Бандура, Тис, Вітошинський, Сацюк, Драгоманова, Денисюк і Онацький. Як у звітах, так і в дискусії найбільше уваги присвячено потребі пожвавлення діяльности Спілки.

З метою усправнення праці Спілки, переведено зміни в статуті, а зокрема докладно змінено ті точки, в яких говориться про працю відділів. Згідно з новими постановами статуту, праця Спілки буде більш сцентралізована (звужено автономію відділів та злучено літературний і журналістичний відділ разом).

На підставі переведених змін статуту вибрано нові завідуючі органи Спілки. Правління: пп.: д-р О. Драгоманова — голова, мгр. О. Сацюк — заст. голови, доц. Т. Буката — секретар, М. Денисюк — скарбник, проф. І. Бандура, В. Ласовський і Ю. Тис — члени. Ревізійна Комісія: пп. проф. Є. Онацький — голова, М. Гаврилюк і А. Калиновський. Товариський Суд: пп. П. Самоверський, Ю. Богацький і Гр. Голіян.

ОГОЛОШЕННЯ

Проголошується набір до Театральної Студії ім. Леся Курбаса. Студійцями можуть стати особи обох статей від 16 р. життя.

Записи ведеться кожної суботи в приміщенні Українського Клюбу при вул. 24 де Новіембре 438 в год. 18 - 20 до дня 27 травня 1951.

Дирекція

ЧИТАЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

"МІТЛУ"!

"МІТЛА" — це перший український журнал сатири і гумору на американському континенті!

"МІТЛА" — це реальна сила в поборюванні большевицької пропаганди і п'ятих колон!

"МІТЛА" — це розрада сірих буднів кожного українця по цей бік залізної завіси!

ГОНІТЬ ВІД СЕБЕ БІДУ І СМУТОК — "МІТЛА" ВАМ ДОПОМОЖЕ!

Кожне число багато ілюстроване!

Річна передплата — 10 пезів (в ЗДА і Канаді — 1 доляр, в Англії і Австралії — 10 шилінгів, в Бразілії — 30 крузейрів) Жадайте показові примірники для себе і своїх близьких. Купуйте "МІТЛУ" в розпродавців або шліть замовлення безпосередньо на адресу:

Mr. Julian Serediak
Casilla de Correo 7
Casilla de Correo 7, Sucursal 7.
Buenos Aires, Rep. Argentina.

БІБЛІОГРАФІЯ:

"ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА"
Мюнхен — Нью Йорк, 1950.

Зошит 12. ст. 881 — 960. Ціна 8.— ДМ або 2.50 дол.

ЗМІСТ:

ВІДДІЛ XII: ТЕАТР, МУЗИКА ТАНОК.

(докінчення) — З. М. Пастернакова і І. К. — народний і мистецький танок.

ВІДДІЛ XII: КІНО, ФОТО, РАДІО.

1. Кіно — Т. С. і І. Костецький. Галичина і еміграція — Б. Левицький; 2. Мистецька фотографія на Україні — Р. Крохмалюк, І. К.; 3. Радіомовлення — К. А. Р. Савицький, В. Маркусь.

ВІДДІЛ XIV: НАУКА, ОСВІТА, ВИХОВАННЯ

І. Наука. — І. Витанович, В. Дорошенко, Г. Махів, М. Міщенко, О. Оглоблин; 2. Освіта і шкільництво — за В. Бідновим, Л. Білецький, Д. Дорошенко, К. Безкровний, І. Герасимович, О. Терлецький, М. Гарас, В. Сімович, А. Штефан, В. Кубійович, В. Мудрий, В. Островський, П. Ісаїв та інші; 3. Організації молоді — український пластовий улад — В. Янів; Спілка Української Молоді — за В. Річицьким; Ідеологічні рухи і Товариства — націоналістичне середовище — В. Янів; Каменярський рух — М. Стахів, "Обнова" — за Є. Переймою, Орли — за Роданом, Комсомол — І. Кошелівець, Студентство (початок).

ОВИД
HORIZONTE

український ілюстрований журнал

Видає і редагує Микола Денисюк

Статті, підписані повним іменем або ініціялами не обов'язково висловлюють думку Редакції.

Адреса Видавництва:
MYKOLA DENYSIUK
Curapaligüe 790
Buenos Aires — Rep. Argentina

Умови передплати на 1950 р.

Подаємо ціну за п. число, пів.- і річну передпл.

Аргентіна — арг. пез.	**1.50**	**8.—**	**15.—**
Бразілія — круз.	**3.—**	**17.—**	**30.—**
Чіле — Чіл. пез.	**5.—**	**30.—**	**60. —**
Англія і Австралія шіл.	**1|—**	**5|6**	**11|—**
Німеччина — ДМ.	**0.50**	**3.—**	**5.—**
Франція — фр. фр.	**30.—**	**160,—**	**300—**
США і Канада — дол.	**0.15**	**0.80**	**1.50**
Інші країни рівн. дол.	**0.15**	**0.80**	**1.50**

"Овид" — не кидає фраз!

"Овид" — подає цифри і факти!

АЛЬМАНАХ РФК
(Ради Фізичної Культури)

129 ст. — коліровий кредовий вклад з відзнаками усіх спортових товариств; — великий формат — обкладинка в двох красках: Мюнхен. 1951. Видавництво "Молоде Життя". Ціна: ДМ 5.—, дол. 2.50.

ЗМІСТ:

Б. І. Антонич — Пісня змагунів. Іван Красник — Вступне слово. Едвард Жарський — проф. Іван Боберський, його роля і значення для української фізичної культури. В. М. — Український спорт на еміграції по II світовій війні та Рада Фізичної Культури. Омелян Бучацький — Копаний м'яч. О-як — Легкоатлетика. Іван Красник — Відзнака фізичної Справности. О-як — Гокей на льоду. Роман Рогожа — Лещетарство. Роман Приходан — Плавацький Спорт. Степан Кікта — Шахове життя в роках 1945 — 1948. Богдан Скоробогатий — Українська туристика в Німеччині рр. 1945 — 1947. Ярослав Андрухович — Столова ситківка (пінг-понг). Омелян Бучацький і Олег Лисяк — Відбиванка. Степан Кікта і Ярослав Хоростіль — Змагання за першість в "клюбовій справности". Олег Лисяк — Кошівка (Баскетбол). Степан Кікта — Дзеркало спортових товариств. Ярослав Рак — Становище Ради Фізичної Культури в українському громадському житті. О. Но — Тут Австрія!. Ярослав Андрухович — Українське спортове суспільництво. Н. Н. — Річні курси Педагогів Фізичної Культури. Евген Бірчак — Спорт між українськими полоненими в Ріміні - Італія. Олег Лисяк — Спортові ігри. ІНКОПФ — "Олімпіяда ПП". О. Б. — Завваги з усмішкою. О-як — Важка атлетика і бокс. В. М. — Фізична культура в еміграційній публіцистиці. Ярослав Рак — Фізична культура на службі нації. Юрій Федорович — З альпінських мандрівок.

Замовлення приймає: Висилкова Книгарня Т-ва "Молоде Життя", в Аргентіні Видавництво М. Денисюка, або Крайові Представники В-ва в поодиноких країнах.

В першій серії ЛІТЕРАТУРНОЇ БІБЛІОТЕКИ вийдуть твори українських авторів: Ю. Тис — "Симфонія землі" (історичні нариси з циклю "Українською Землею"), О. Драгоманова — "По той бік світу" (повість з життя українців в Аргентині), А. Галан — "Пахощі" (новелі), О. Білосвіт — "Сентиментальний роман" (новелі), М. Цуканова — "Бузковий цвіт" (новелі). Кожна книжка ЛІТЕРАТУРНОЇ БІБЛІОТЕКИ появляється у двобарвній картоновій обкладинці. Мистецьке оформлення Бориса Крюкова.

Приймаємо передплату на п'ять книжок першої серії ЛІТЕРАТУРНОЇ БІБЛІОТЕКИ. Перша серія матиме разом коло 700 сторін, яка в одноразовій передплаті по зниженій ціні коштує: Аргентіна 25.— арг. пезів, Бразілія 80.— крузейрів, США, Канада і інші країни 3.— доляри або їхня рівновартість в іншій валюті. Замовлення слати на адресу:

Editorial Mykola Denysiuk
c. Curapaligüe 790
Buenos Aires — Rep. Argentina

Вже появився в оправі!

ПЕРШИЙ ТОМ
монументального твору

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Частина І — в трьох томах — 10

Видає

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Ціна першого тома ДМ 60,— дол. 15,—

Передплатники мають значку

Чи Ви вже стали передплатником?
Вичерпних інформацій уділить Вам

В-во »МОЛОДЕ ЖИТТЯ« **MÜNCHEN,**

Замовлення з Аргентіни у В-ві "Овиду"

НОВА КНИЖКА ПРО УПА

У восьму річницю постання Української Повстанської Армії В-во "ДО ЗБРОЇ" видало окремою книжкою спогади, написані в повстанському зимовому бункрі в Україні СТЕПАНОМ ХРЕНОМ, командиром одного з Тактичних Відтинків УПА-Захід "Говерля".

Нова книжка про УПА — це документ із жорстокої дійсности в Україні, це відблиск героїчного життя одного повстанського бункру на Рідних Землях.

Читайте! Давайте до прочитання іншим!
Поширюйте книжку п. н.:

СТЕПАН ХРІН
"ЗИМОЮ В БУНКРІ"

(Спогади - хроніка з 1947 - 48 рр.)
Ціна в Аргентіні 8.— арг. пезів.
Замовлення і гроші слати на адресу:
Editorial Mykola Denysiuk
c. Curapaligüe 790
Buenos Aires — Rep. Argentina

Talleres Graf. "CHAMPION", Joaquín V. Gonzalez 2875 — T. E. 50-7375